

Učni načrt

PROGRAM OSNOVNOŠOLSKEGA IZOBRAŽEVANJA

LIKOVNA VZGOJA

Učni načrt

PROGRAM OSNOVNOŠOLSKEGA IZOBRAŽEVANJA

LIKOVNA VZGOJA

Nacionalni kurikularni svet
Področna kurikularna komisija za osnovno šolo
Predmetna kurikularna komisija za likovno vzgojo

Učni načrt

LIKOVNA VZGOJA

PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA ZA LIKOVNO VZGOJO

dr. **Tonka Tacol**, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, predsednica

Silva Karim, Zavod RS za šolstvo, strokovna tajnica

mag. **Črtomir Frelj**, spec., Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta

Oto Rimele, spec., Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta

Albin Kramberger, spec., Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta

Robi Klančnik, OŠ Miha Pintar Toledo, Velenje

Vlasta Markočič, OŠ Dutovlje

Rozika Puvar, OŠ Borcev za severno mejo, Maribor

Irena Šimenc – Mihalič, OŠ Ledina, Ljubljana

Konzulent: dr. **Jožef Muhovič**

Izdala in založila Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo dr. **Slavko Gaber**

Za zavod **Alojz Pluško**

Uredila **Zvonka Labernik**

Jezikovni pregled mag. **Stanko Šimenc**

Oblikovanje **Tanja Radež**

Prelom **BS Jabolko d. o. o., Ljubljana**

Tisk **Kočevski tisk d. d., Kočevje**

Prvi natis

Ljubljana, 2004

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

371.214.1:7

UČNI načrt : program osnovnošolskega izobraževanja. Likovna vzgoja / [[pripravila] Predmetna kurikularna komisija za likovno vzgojo Tonka Tacol ... et al.]. - 1. natis. - Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport : Zavod RS za šolstvo, 2004

ISBN 961-234-343-8 (Zavod Republike Slovenije za šolstvo)

1. Tacol, Tonka

125630464

K a z a l o

1 Opredelitev predmeta	5
2 Splošni cilji predmeta	6
3 Operativni cilji predmeta	7
3.1 Prvo vzgojno-izobraževalno obdobje	7
3.1.1 Prvi razred	7
3.1.2 Drugi razred	13
3.1.3 Tretji razred	20
3.1.4 Temeljni in minimalni standardi znanja	28
3.1.5 Specialnodidaktična priporočila za prvo vzgojno-izobraževalno obdobje	28
3.2 Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje	32
3.2.1 Četrti razred	32
3.2.2 Peti razred	41
3.2.3 Šesti razred	47
3.2.4 Temeljni in minimalni standardi znanja	52
3.2.5 Specialnodidaktična priporočila za drugo vzgojno-izobraževalno obdobje	52
3.3 Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje	56

3.3.1 Sedmi razred	56
3.3.2 Osmi razred	60
3.3.3 Deveti razred	65
3.3.4 Temeljni in minimalni standardi znanja	69
3.3.5 Specialnodidaktična priporočila za tretje vzgojno-izobraževalno obdobje	70

1 OPREDELITEV PREDMETA

Temeljna naloga likovne vzgoje je razvijanje učenčevega razumevanja prostora. Zato je predmet splošno koristen in uporaben, saj nobeno predmetno oziroma poklicno področje ne more brez razvitih prostorskih predstav in vizualizacij. Likovna vzgoja na kognitivni ravni razgrajuje vidni svet, na izrazni pa ga likovno oblikuje. Z likovnim izražanjem učenci preverjajo in razvijajo razumevanje prostora, izražajo občutja, stališča in vrednote.

Vsebine predmeta so po posameznih likovnih področjih (risanje, slikanje, kiparstvo, oblikovanje prostora in grafika) zasnovane na temeljnih likovnih pojmi, ki jih učenec usvaja in pogloblja glede na svoje likovne oblikotvorne zmogljivosti. Vsebine predmeta prav tako povezujejo – skladno s starostno stopnjo – pojme iz likovne teorije, zgodovine umetnosti, likovne tehnologije. Nепretrgoma pa se vsebine povezujejo tudi s pojmi v vsebinah drugih predmetnih področij.

Celotna dejavnost predmeta v osnovnem VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEM OBDOBJU temelji na odkrivanju učenčeve ustvarjalnosti. Goji nadaljevanje in usmerjanje spontanega otroškega likovnega raziskovanja sveta, odkriva posebnosti likovnega izražanja ter njeno spopolnjevanje in poglobljanje posluha tako za likovna dela umetnikov kakor tudi uporabnih predmetov in likovne problematike v okolju. Pomemben cilj predmeta je priprava učenca za sodelovanje v kulturnem življenju ožjega in širšega okolja ter razumevanje sodobne vizualne komunikacije.

Ob komunikaciji in interakciji z učiteljem pri teoretičnem in praktičnem delu učenec razvija zmožnost zaznavanja, likovnega mišljenja, čustva in gibalne spretnosti, vizualnega spomina in domišljije. Gre za celostno sodelovanje in prepletanje ustvarjalnih ter likovnih dejavnikov učenca. Dejavniki se aktivirajo verbalno, realizirajo pa se v likovnem izražanju. Učenci tako svojstveno vizualizirajo misli in občutja. Z likovnimi izraznimi sredstvi v različnih materialih oblikujejo, v notranjem svetu nastale, miselne modele predmetov in pojavov iz narave in okolja ter osmišljajo praktično delo.

2 SPLOŠNI CILJI PREDMETA

Učenci:

- razvijajo opazovanje, predstavljalnost, likovno mišljenje, likovni spomin in domišljijo,
- razvijajo interes za različne oblike likovne dejavnosti,
- bogatijo in ohranjajo zmožnost za likovno izražanje,
- usvajajo znanje likovne teorije in ostrijo čut za likovne vrednote,
- se seznanjajo z likovnimi izrazi in se usposabljaajo za njihovo samostojno uporabo,
- ob uporabi različnih materialov in orodij razvijajo motorično spretnost in občutljivost,
- z oblikovanjem prostorov in kiparskih volumnov razvijajo telesnokiparski odnos in občutenje likovnega prostora,
- se seznanjajo z razlikami in povezavami med vizualnim in likovnim svetom,
- razvijajo likovnoizrazne zmožnosti in ustvarjalnost,
- ob likovno dejavnem delu bogatijo čustvene, socialne in estetske osebnostne kvalitete,
- ob ozaveščanju čustev razvijajo čut za lepo,
- spoznavajo vlogo in pomen vizualnih komunikacij v ožjem in širšem okolju,
- razvijajo zmožnost doživljanja lepote v naravi in umetninah,
- razvijajo odnos za likovne stvaritve, nacionalne in splošne človeške likovne kulturne dediščine,
- razvijajo zmožnost oblikovanja meril za kritično vrednotenje svojih del, del vrstnikov ter stvaritev umetnikov,
- razvijajo zmožnost razumevanja različnih medijev vizualne kulture in zmožnost vrednotenja uporabnih predmetov ter likovne problematike v okolju.

3 OPERATIVNI CILJI

3.1 PRVO VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

3.1.1 Prvi razred

LIK. POD.	LIKOVNI PROBLEMI	CILJI REŠEVANJA LIKOVNIH PROBLEMOV			MEDPREDMETNE POVEZAVE	STANDARDI ZNANJA
		USVAJANJE LIKOVNIH POJMOV	LIKOVNO IZRAŽANJE	PRIVZGAJANJE DOŽIVLJAJSKIH NARAVNANOSTI		
	Čutila in čuti	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spoznajo različne vrste čutov • naštejejo lastnosti posameznih čutov (bližina – tip, okus, daljava – vid, sluh, vonj) • spoznajo notranji in zunanji svet 	<p>Učenci:</p>	<p>Učenci:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • slovenščina 	<p>Učenci:</p> <p>razločijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • čuti: tip, okus, vid, vonj • zunanji, notranji svet
RISANJE	Risarski materiali in orodja	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo različne materiale in pripomočke (risala) • opišejo značilnosti sledi materialov in pripomočkov • naštejejo barve materialov • ločijo svetle in temne materiale 	<ul style="list-style-type: none"> • posnemajo in vadijo predstavljeno ravnanje z različnimi materiali in pripomočki 	<ul style="list-style-type: none"> • rišejo črte in točke z izbranimi materiali in pripomočki • privzgajajo zanimanje za sprejemanje posredovanih izraznih posebnosti materialov in pripomočkov • privzgajajo smisel za uporabo sledi risal – naštejejo njihove razlike in posebnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • športna vzgoja • slovenščina • spoznavanje okolja 	<p>poznajo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • risala • barva, debelina risala • svetlo, temno risalo • sledi risala

Črta (linija), točka in risalo	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo posebnosti sledi materialov in pripomočkov (risal) • razlikujejo ravne, krive, debele, tanke, dolge, kratke, vodoravne, navpične in poševne črte • ločijo prekinjene in neprekinjene črte 	<ul style="list-style-type: none"> • nanizajo različne vrste črt in točk z različnimi materiali in pripomočki • narišejo podobe predmetov z različnimi črtami in točkami 	<ul style="list-style-type: none"> – razvijajo občutek za risarske vrednote – se navajajo na izražanje s prostoročno črto 	<ul style="list-style-type: none"> • slovenščina • spoznavanje okolja • matematika • glasbena vzgoja • športna vzgoja 	<p>razlikujejo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • piko (točko) • črto (linijo) • – vrste črt: ravna, kriva, tanka, debela, kratka, dolga, vodoravna, navpična, poševna
Okolje, narava in črte	<ul style="list-style-type: none"> • naštejejo, kaj v okolju in naravi vidijo kot črto • poimenujejo črte ob učnih sredstvih 	<ul style="list-style-type: none"> • se brez predhodno narisane risbe likovno izražajo • gradijo in bogatijo risbo s črtami in točkami 	<ul style="list-style-type: none"> • se navajajo na samostojno opazovanje črtnih posebnosti v naravi • privzgamajo smisel za uporabo različnih črtnih vrednot • privzgamajo prizadevnost v izpolnjevanju ploskev na risbi 	<ul style="list-style-type: none"> • slovenščina • glasbena vzgoja • matematika 	<p>poznajo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • risanje • risba • bogatenje risbe
Risarske podlage	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo različne oblike in velikosti formatov • razlikujejo različne kvalitete in barve formatov • se orientirajo na risalni ploskvi (levo, desno, zgoraj, spodaj, spredaj, zadaj) 	<ul style="list-style-type: none"> • razporedijo narisane podobe po vsem formatu • z različnimi risali narišejo motiv na različne oblike formatov, velikosti in barve 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo samostojnost pri izbiri formatov in kombinaciji ustreznih materialov in orodij • razvijajo občutljivost za orientacijo na risarskem formatu 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • slovenščina • spoznavanje okolja 	<p>razločijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • risarski format • risanje po formatu: levo, desno, spodaj, zgoraj, spredaj, zadaj
Risba – umetniška stvaritev	<ul style="list-style-type: none"> • prepoznajo umetniška dela • poimenujejo kulturne ustanove • ugotovijo uporabo različnih risarskih materialov in pripomočkov • določijo posebnosti upodabljanja človeških in živalskih figur, predmetov in pokrajine 	<ul style="list-style-type: none"> • narišejo risbo na velik format in uporabijo risala, ki puščajo široko sled • narišejo risbo in obogatijo ploskve s črtami in točkami 	<ul style="list-style-type: none"> • privzgamajo pravičen odnos do umetniških stvaritev • krepijo pozitivne reakcije in razpoloženja ob opisanju svojih risb 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • slovenščina • glasbena vzgoja • spoznavanje okolja 	<p>prepoznajo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umetniško delo • razstava • razstavni prostor • galerija

SLIKANJE	Barve	<ul style="list-style-type: none"> • ločijo barve • poimenujejo barve • poimenujejo različice barv 	<ul style="list-style-type: none"> • naslikajo sliko z barvno linijo in ploskvijo • mešajo barve in poslikavajo ploskve različnih oblik, velikosti in smeri 	<ul style="list-style-type: none"> • se navajajo na spontano izražanje in posredovanje individualnih značilnosti izraza • razvijajo občutek za mešanje barv 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • matematika • glasbena vzgoja 	ločijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • barva • pisane barve • mešane barve
	Slikar, slika, slikarski materiali in orodja	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo pojem slikar – umetnik, slika • spoznajo različne slikarske materiale in pripomočke • opišejo posebnosti sledi slikarskih materialov in pripomočkov 	<ul style="list-style-type: none"> • vlečejo linije in barvajo ploskve s slikarskimi materiali in pripomočki • zapolnijo slikovno ploskev z izrezanimi ali natrganimi barvnimi ploskvami (iz različnih materialov) 	<ul style="list-style-type: none"> • se navajajo na dejavno sodelovanje pri skupinski demonstraciji • razvijajo zmožnost ustvarjalne uporabe podanih navodil za izvajanje likovne tehnike • se navajajo na izvirno uporabo barvne ploskve pri upodabljanju motiva 	<ul style="list-style-type: none"> • slovenščina • spoznavanje okolja • matematika • glasbena vzgoja 	prepoznajo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • slikar • umetnik • slika • slikarski materiali • slikarski pripomočki
	Slikovne podlage	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo različne slikovne podlage • opišejo posebnosti in rabo slikovnih podlag • ugotovijo razliko v načinu izražanja z različnimi slikovnimi materiali in njihovimi pripomočki na velik in majhen format 	<ul style="list-style-type: none"> • s slikarskimi materiali in pripomočki, ki puščajo tanko sled, naslikajo sliko na majhen format, • brez predhodno narisane risbe, s slikarskimi materiali in pripomočki, ki puščajo debelo sled (debeli čopiči, prsti itn.), naslikajo sliko na velik format 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo samostojnost v odkrivanju posebnosti izražanja na različne formate in kvalitete slikovnih ploskev 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja 	ugotovijo razliko med pojmi: <ul style="list-style-type: none"> • slikovna ploskev • oblika slikovne ploskve • velikost slikovne ploskve
	Barve v okolju in naravi Žive in umirjene barve	<ul style="list-style-type: none"> • ločijo pojma “živa” in “umirjena” barva • v okolju in naravi iščejo primere živih in umirjenih barv 	<ul style="list-style-type: none"> • naslikajo sliko v umirjenih barvnih tonih • naslikajo kompozicijo v živih barvnih tonih • naslikajo sliko v kombinaciji z umirjenimi in živimi barvami 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo zmožnost za opazovanje predmetov in pojavov v naravi in okolju • krepijo občutek za različnost barv • razvijajo samozavest ob iskanju primerov v naravi 	<ul style="list-style-type: none"> • glasbena vzgoja • spoznavanje okolja • športna vzgoja 	ločijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • živa barva • umirjena barva • različnost barve

	Svetle in temne barve	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo pojem svetla in pojem temna barva • poimenujejo svetle in temne barve • poiščejo primere svetlih in temnih barv v okolju in naravi in umetniških delih 	<ul style="list-style-type: none"> • naslikajo preprosto kompozicijo in poslikajo celo slikovno ploskev 	<ul style="list-style-type: none"> • nevsiljivo razvijajo senzibilnost za osnovne barvne kvalitete • si privzgajajo zmožnost za izvirno in sproščeno vgrajevanje svojih opažanj v slikanje motiva • razvijajo likovni spomin in domišljijo 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja • slovenščina 	razločijo pojma: <ul style="list-style-type: none"> • svetla barva • temna barva
KIPARSTVO	Kip in oblikovanje kipa	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo osnovne kiparske pojme: stiskanje, gnetenje, valjanje, modeliranje • spoznajo pojem kip in pojme: velik, majhen, votel, poln 	<ul style="list-style-type: none"> • modelirajo preproste tridimenzionalne oblike z vboklinami in izboklinami • modelirajo preprosto statično figuro s sestavljanjem 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo samostojnost pri oblikovanju tridimenzionalnih podob • se navajajo na izvirno upodabljanje figur 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • slovenščina • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja • športna vzgoja 	razumejo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • gnetenje • valjanje • stiskanje • modeliranje • votel • poln
	Kipar, kiparski materiali in orodja	<ul style="list-style-type: none"> • usvojijo pojem kipar – umetnik • spoznajo osnovne kiparske materiale in orodja • ločijo pojme: trd in mehak material, hrapav, gladek (dodajanje, odvzemanje) • opišejo orodja za oblikovanje materialov 	<ul style="list-style-type: none"> • modelirajo figuro z dodajanjem in odvzemanjem ter oblikujejo površino (gladko, hrapavo) • oblikujejo nizanja s kombinacijo več naravnih materialov (trši plodovi, storži, kostanj, semena) 	<ul style="list-style-type: none"> • pri oblikovanju figure z dodajanjem in odvzemanjem razvijajo domiselnost • pri nizanju naravnih elementov se navajajo na vztrajnost 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • slovenščina • spoznavanje okolja 	poznajo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • kip • kipar • kiparski material: trd, mehak, hrapav, gladek • dodajanje materiala • odvzemanje materiala • kiparska orodja

	Oblikovanje kipa od celote k detaljom	<ul style="list-style-type: none"> • naštejejo sestavne dele človeškega telesa • naštejejo sestavne dele živalskega telesa • osvojijo pojma celota in sestavni deli kipa • doumejo pojma trdnost in stabilnost kipa 	<ul style="list-style-type: none"> • modelirajo človeško ali živalsko figuro iz enovitega kosa materiala (gline) 	<ul style="list-style-type: none"> • privzgajajo vztrajnost in dopolnjujejo izkušnje pri oblikovanju z mehkiimi materiali • se navajajo na odgovorno upoštevanje navodil za pravilno oblikovanje z mehkim materialom 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • slovenščina • športna vzgoja 	<p>razložijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kip človeškega telesa • kip živalskega telesa • celota • sestavni deli • trdnost kipa
	Načini oblikovanja kipov	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo kiparjeve različne načine oblikovanja figur 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo kiparsko tvorbo iz odpadnega materiala • sestavljajo človeško ali živalsko figuro iz naravnih ali odpadnih materialov (tube, plastenke, embalaže) 	<ul style="list-style-type: none"> • se navajajo na samostojnost pri uporabi preprostih kiparskih materialov in orodij • razvijajo zmožnost za izražanje kiparskih tvorb 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja 	<p>opišejo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podoba kipa: resnična, poenostavljena • materiale: naravni, odpadni
PROSTORSKO OBLIKOVANJE	Prostor	<ul style="list-style-type: none"> • opišejo bivalni prostor (učilnica, dom) • naštejejo oblike prostorov • se orientirajo v prostoru (spredaj, zadaj, naprej, nazaj, levo, desno, poševno, navzdol, navzgor) • naštejejo sestavne dele bivalnega prostora (tla, stene, strop) 	<ul style="list-style-type: none"> • gradijo različne oblike prostorov v peskovniku • sestavljajo različne prostorske tvorbe s sestavljkami 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo zmožnost izražanja svojih doživetij • pridobivajo zmožnost oblikovati svojstvene oblike • bogatijo zmožnost opazovanja različnih prostorov 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • slovenščina • spoznavanje okolja 	<p>razlikujejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prostor • zunaj • znotraj • oblike prostorov: oglat, okrogel • velikosti prostorov: velik, majhen • gibanje v prostoru: spredaj, zadaj, naprej, nazaj, levo, desno, poševno, ravno • sestavni deli prostora: tla, stene, strop

	Likovna ureditev prostora	<ul style="list-style-type: none"> • naštejejo kose pohištva za posamezne prostore bivalnega prostora • opišejo različnost opreme v prostoru • naštejejo primere okrasnih predmetov v prostoru 	<ul style="list-style-type: none"> • likovno uredijo učilnico • učilnici oblikujejo bivalne koticke (večji kartoni, lepenka, oprema razreda) in jih opremijo s prinesenimi uporabnimi in okrasnimi predmeti 	<ul style="list-style-type: none"> • ob doživljanju likovno urejenega prostora, razvijajo kreativno mišljenje • se ob oblikovanju različnih bivalnih koticikov navajajo na aktivno delo in samostojnost 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja 	<p>predstavijo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bivalni prostor • opremo • uporabne predmete: oblika, barva, velikost • okrasne predmete
GRAFIKA	Tiskanje, odtis	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo pojma tiskanje in odtis • odkrijejo različne materiale za izdelavo šablone • naštejejo značilnosti površin materialov (gladke, hrapave, mehke, trde) • spoznajo postopke za izvedbo najenostavnejših grafičnih tehnik (tisk s pečatniki, monotipija, šablonski tisk) 	<ul style="list-style-type: none"> • tiskajo z različnimi predmeti in ustreznimi naravnimi materiali • izdelajo matrico iz mehkejšega materiala in jo odtisnejo • izvedejo ploski tisk 	<ul style="list-style-type: none"> • bogatijo opazovalne in tipne zmožnosti • se navajajo na aktivno sodelovanje pri demonstriranju grafične tehnike • pridobivajo občutek za površine materialov • razvijajo smisel za nizanje različnih oblik in velikosti • se navajajo na izdelavo čistega izdelka 	<ul style="list-style-type: none"> • slovenščina • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja • matematika 	<p>prepoznajo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tiskanje • odtis • šablona • površina

3.1.2 Drugi razred

LIK. POD.	LIKOVNI PROBLEMI	CILJI REŠEVANJA LIKOVNIH PROBLEMOV			MEDPREDMETNE POVEZAVE	STANDARDI ZNANJA
		USVAJANJE LIKOVNIH POJMOV	LIKOVNO IZRAŽANJE	PRIVZGAJANJE DOŽIVLJAJSKIH NARAVNANOSTI		
RISANJE	Risba in različnost črt (linij)	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • s pomočjo učnega sredstva (umetniško delo, izdelek učenca), pojasnijo različnost črt • naštejejo primere, kaj v naravi in okolju vidijo kot različne črte • razlikujejo črte, narisane prostoročno in z različnimi pripomočki • razlikujejo sklenjeno in nesklenjeno črto • opišejo posebnosti sklenjene in neskenjene črte • pojasnijo pojem risba ob umetniškem delu 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rišejo sklenjene in neskenjene črte, črte z geometrijskim orodjem in prostoročno • narišejo risbo z motivom s prostoročno črto (brez predhodno narisane risbe) in jo obogatijo z različnimi črtami in pikami 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pridobivajo občutek za različnost črt • se navajajo na sproščeno črtno izražanje • se navajajo na samostojno izpolnjevanje narisanih ploskev 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja • športna vzgoja • glasbena vzgoja • slovenščina 	<p>Učenci:</p> <p>razlikujejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • točka • črta • različnost črt • ravna črta, narisana z ravnilom • sproščena črta • sklenjena črta • neskenjena črta
	Postopek risanja risbe	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo pojme: cela risalna ploskev, velikost risalne ploskve, posamezna risalna ploskev, linijsko izpolnjena ploskev, neizpolnjena ploskev • opredelijo posebnosti razporeditve narisanih podob po risalni ploskvi • spoznajo način risanja risbe od celote k posameznostim 	<ul style="list-style-type: none"> • narišejo risbo po postopku od celote k detajlu • narisani motivi bogatijo z izpolnjenimi oz. neizpolnjenimi ploskvami 	<ul style="list-style-type: none"> • se navajajo na risanje risbe od celote k detajlom • razvijajo zmožnost različnega razporejanja izpolnjenih ploskev • razvijajo likovno domišljijo 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja • slovenščina 	<p>opredelijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • risalna ploskev (cela, posamezni deli) • črtno izpolnjena ploskev • neizpolnjena ploskev • razporeditev narisanih podob • risanje od celote k posameznostim

	<p>Črta, trdi materiali in orodja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • naštejejo trda risala • naštejejo trde materiale • opišejo posebnosti trdih materialov in orodij • naštejejo risarske podlage • prepoznajo risalo po značilnostih trdih materialov • ob opazovanju umetniških del opišejo značilnosti linij narisanih s trdimi materiali in orodji 	<ul style="list-style-type: none"> • rišejo črte z različnimi trdimi materiali na ustrezne podlage • nizajo in križajo črte v različni gostoti • narišejo motiv z velikimi podobami in narisane ploskve obogatijo s črtami 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo občutek za različnost sledi trdih materialov • bogatijo smisel za gosto in redko nizanje črt • privzgapajo vztrajnost • se navajajo na risanje velikih podob 	<ul style="list-style-type: none"> • glasbena vzgoja • slovenščina • matematika • športna vzgoja 	<p>ločijo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • trde risarske materiale • tekoče risarske materiale • nizanje črt • svetlo črtno ploskev • temno črtno ploskev • majhno • veliko
	<p>Črta, tekoči materiali in orodja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • naštejejo tekoče materiale in orodja • naštejejo primerne podlage za izražanje s tekočimi materiali • opišejo značilnosti linij, narisanih s tekočimi materiali in različnimi pripomočki • ob opazovanju umetniških del (npr. znanih ilustratorjev) primerjajo črte, narisane s trdimi materiali, s črtami, narisanimi s tekočimi materiali 	<ul style="list-style-type: none"> • rišejo črte z različnimi tekočimi materiali in različnimi pripomočki • nizajo in križajo črte v različnih gostotah z različnimi debelinami risal • narišejo motiv z velikimi podobami in narisane ploskve obogatijo z detajli in različnimi črtami • narišejo motiv s kombinacijo trdih in tekočih materialov ter ga črtno obogatijo • narišejo risbo z uporabo različnih materialov na različne velikosti in kakovosti podlage 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo občutek za različnost sledi tekočih materialov • razvijajo zmožnost uporabe različnih vrst in debelin pripomočkov • razvijajo smisel za različno nizanje črt • se navajajo na različno kombiniranje trdih in tekočih materialov • se navajajo na sproščeno risanje podob 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • športna vzgoja • slovenščina • glasbena vzgoja 	<p>naštevajo in opišejo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekoče materiale • pripomočke za tekoče materiale • debelino pripomočka • bogatitev narisane motiva • ilustratorja • ilustracijo

SLIKANJE	Barve, barvna linija in ploskev, slika	<ul style="list-style-type: none"> • poimenujejo barve • naštejejo osnovne slikarske materiale in pripomočke • opišejo posebnosti barvne linije • pojasnijo nastanek barvne ploskve • na umetniškem delu ugotovijo način izražanja z barvno linijo in ploskvijo 	<ul style="list-style-type: none"> • naslikajo sliko z barvno linijo in ploskvijo • naslikajo sliko z barvnimi ploskvami 	<ul style="list-style-type: none"> • pridobivajo spretnost za pravilno uporabo barvnih materialov in njihovih pripomočkov • privzgajajo odgovornost za oblikovanje slike • razvijajo skrb za čistost delovne površine in smiselno uporabo materialov 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • matematika • glasbena vzgoja 	razlikujejo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • barva • barvna linija • barvna ploskev • paleta • slika • slikar • umetniško delo • galerija
	Mešane barve	<ul style="list-style-type: none"> • spontano spoznajo postopke mešanja barv • pojasnijo razlike med nemešanimi in mešanimi barvami • naštejejo primere nemešanih barv v okolju in naravi • naštejejo primere mešanih barv v okolju in naravi • opišejo barve na umetniških delih 	<ul style="list-style-type: none"> • mešajo barve po predstavljenih postopkih • z mešanimi barvami naslikajo sliko z motivom 	<ul style="list-style-type: none"> • se navajajo na opazovanje različic ene barve na predmetih v okolju in rastlinah ter živalih v naravi • razvijajo občutek za postopno mešanje barv • privzgajajo doslednost pri mešanju barv 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • slovenščina • glasbena vzgoja • matematika 	prepoznajo: <ul style="list-style-type: none"> • nemešano barvo • mešano barvo • postopno mešanje barv
	Postopki slikanja slike	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo osnovne postopke slikanja slike • primerjajo posebnosti risbe in slike • spoznajo posebnosti uporabe enovitega materiala za risanje risbe in slikanje slike • razložijo posebnosti razporejanja naslikanih podob po slikovni ploskvi 	<ul style="list-style-type: none"> • brez predhodno narisane risbe naslikajo sliko • sliko gradijo od risbe do poslikave ploskev 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo samostojnost pri izbiri podlag in kombinaciji ustreznih materialov in orodij • razvijajo občutljivost za orientacijo na slikovni ploskvi 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • slovenščina • spoznavanje okolja 	razumejo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • risba (skica), slika • razporejanje barvnih ploskev

Trdi slikarski materiali, orodja in podlage	<ul style="list-style-type: none"> • poimenujejo trde slikarske materiale • ob umetniških delih opišejo posebnosti posameznega slikarskega materiala (debelina sledi, barva, svetlost, ...) • opredelijo pomen ustrezne podlage, njene velikosti, oblike, barve, ... • označijo posebnosti nastanka slike z lepljenjem barvnih ploskev (trganka, rezanka) 	<ul style="list-style-type: none"> • naslikajo sliko na velik format in uporabijo trde materiale, ki puščajo široko sled • naslikajo sliko z omejeno paleto barv (dve, tri barve) • oblikujejo kompozicijo z lepljenjem barvnih ploskev 	<ul style="list-style-type: none"> • z uporabo raznovrstnih trdih slikarskih materialov privzgajajo smisel za njihovo različno izbiro • privzgajajo občutek za povezavo slikarskega materiala in podlage • se navajajo na doslednost in vztrajnost 	<ul style="list-style-type: none"> • glasbena vzgoja • spoznavanje okolja 	ločijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • trdi slikarski materiali (debelina sledi, barva, svetlost) • slikarska podlaga • oblika podlage, velikost formata
Tekoči slikarski materiali, pripomočki in podlage	<ul style="list-style-type: none"> • ločijo tekoče slikarske materiale od trdih • imenujejo različne slikarske pripomočke • naštejejo posebnosti tekočih materialov (gosta, redka barva) • ugotovijo različnost slikarskih podlag (debelina, hrapavost, vpojnost vode, barva, oblika, velikost, ...) 	<ul style="list-style-type: none"> • naslikajo sliko z manj znanim tekočim slikarskim materialom • izdelajo sliko s kombiniranjem trdega in tekečega slikarskega materiala 	<ul style="list-style-type: none"> • se navajajo na spontano izražanje in posredovanje individualnih značilnosti izraza • razvijajo občutek za mešanje barv 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • matematika • glasbena vzgoja 	ločijo pojme in jih naštejejo: <ul style="list-style-type: none"> • tekoči slikarski materiali • slikarski pripomočki • slikarski pribor • barva (gosta, redka) • slikarska podlaga (debela, tanka, hrapava, gladka, vpojna, nevpojna, barvna, velika, majhna, oglata, okrogla)

	Svetlitev in temnitev barve	<ul style="list-style-type: none"> • ločijo svetle in temne barve • določijo najsvetlejšo in najtemnejšo barvo • opišejo posebnosti svetlih in temnih barv • pojasnijo posebnosti mešanja barve z belo in črno 	<ul style="list-style-type: none"> • naslikajo sliko s svetlitvijo in temnitvijo barv 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo zmožnost svetlitve in temnitve barve • se navajajo na doslednost 	<ul style="list-style-type: none"> • slovenščina • spoznavanje okolja • matematika • glasbena vzgoja 	razložijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • svetla barva • temna barva • svetlitev barve • temnitev barve
KIPARSTVO	Kip, kipar, kiparski materiali	<ul style="list-style-type: none"> • ob tipanju kipa ugotovijo njegove značilnosti • razložijo pojem kipar • naštejejo kiparske materiale (trde, mehke, tekoče, upogibne) • naštejejo kiparska orodja in pripomočke • ob umetniških kipih opišejo material 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo polne in votle oblike iz mehkega materiala z odvzemanjem in dodajanjem • sestavijo kiparsko kompozicijo iz trdega materiala (naravnega, odpadnega) • oblikujejo preproste kiparske oblike iz upogibnega materiala 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo zmožnost dojetja posebnosti kipa • pridobivajo občutljivost za ravnanje z mehkiimi, upogibnimi in trdimi materiali ter orodji 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja • slovenščina • športna vzgoja 	razložijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • kip • kipar • kiparski material: mehak, trd, tekoč, upogibni, naravni, umetni, odpadni • kiparska orodja in pripomočki • dodajanje materiala • odvzemanje materiala
	Oblikovanje kipa	<ul style="list-style-type: none"> • razumejo pojme: poln, votel, velik, majhen, razgiban, nerazgiban • razložijo pojme: celota, sestavni deli kipa • obnovijo pojma: trdnost in stabilnost kipa 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo polne, statične kiparske oblike iz enovitega materiala • oblikujejo razgibane obhodne (prosto stoječe, sedeče, ležeče, ... figure) kiparske oblike 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo občutek za tretjo dimenzijo • se navajajo na oblikovanje stabilne in razgibane figure • razvijajo ročno spretnost pri ravnanju z različnimi materiali in orodji 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja • športna vzgoja • glasbena vzgoja • slovenščina 	opredelijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • kip (poln, votel, velik, majhen, razgiban, nerazgiban) • trdnost kipa

	Zvrsti kipov	<ul style="list-style-type: none"> • usvojijo pojme: velik, majhen, visok, nizek, nizanje, ponavljanje, različen, enak • na umetniških delih ugotovijo navedene pojme 	<ul style="list-style-type: none"> • v ploščice mehkega materiala odtiskujejo različne materiale • ritmično oblikujejo kiparske oblike iz ploskovitega materiala 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo smisel za enakomerno nizanje oblik • se navajajo na samostojnost reševanja likovnega problema • razvijajo domiselnost pri nizanju in oblikovanju različnih oblik 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja • slovenščina • športna vzgoja 	prepoznajo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • raven – kriv • velik – majhen • visok – nizek • nizanje (ponavljanje) • različen • enak • vtisnjen • izdobljen
PROSTORSKO OBLIKOVANJE	Prostor in oblikovanje prostorov	<ul style="list-style-type: none"> • naštejejo bivalne prostore in jih opišejo • ločijo zunanji prostor od bivalnega prostora • se orientirajo v zunanjem prostoru in bivalnem prostoru • naštejejo zunanje oblike stavb in notranjih prostorov ter velikosti • spoznajo delo načrtovalca prostora (arhitekt) 	<ul style="list-style-type: none"> • gradijo različne oblike prostorov iz različnih materialov na prostem • sestavljajo različne prostorske tvorbe s sestavljankami • oblikujejo različne prostorske tvorbe iz embalažnih škatlic 	<ul style="list-style-type: none"> • se navajajo na usvajanje zahtevnejših likovnih pojmov • razvijajo zmožnost samostojnega interpretiranja • privzgamajo smisel za izražanje svojih idej 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • slovenščina • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja • športna vzgoja 	opišejo: <ul style="list-style-type: none"> • bivalni prostor • zunanji prostor • notranji prostor • gibanje v notranjem in zunanjem prostoru: levo, desno, poševno, naprej, nazaj, spredaj, zadaj; zunaj, znotraj, ven, noter, blizu, daleč • obliko in velikost zgradbe • načrtovalca prostora (arhitekt)

	Estetska ureditev prostora	<ul style="list-style-type: none"> • opišejo opremo v prostoru glede na njen namen • naštejejo materiale za izdelavo pohištva • spoznajo načine izdelovanja pohištva (ročno, strojno) • pojasnijo različnost barv v prostoru (živahne, umirjene, svetle, temne, ...) • pojasnijo pomen okrasnih predmetov v bivalnem prostoru 	<ul style="list-style-type: none"> • likovno uredijo šolsko učilnico • iz embalažnih škatel in tanjšega kartona izdelajo opremo za različne bivalne prostore in jo popestrijo z barvami 	<ul style="list-style-type: none"> • pri oblikovanju opreme razvijajo domiselnost • z smiselnim nameščanjem okrasnih predmetov in izbiro barv razvijajo estetski čut 	<ul style="list-style-type: none"> • glasbena vzgoja • slovenščina • spoznavanje okolja • matematika 	razlikujejo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • oprema bivalnega prostora • materiali • ročna in strojna izdelava pohištva • barva v prostoru • okrasni predmeti v prostoru
GRAFIKA	Tiskarstvo, tiskanje, odtis	<ul style="list-style-type: none"> • razložijo pojme tiskarstvo, tiskanje, odtis • naštejejo različne materiale za izdelavo matric • spoznajo postopke za izvedbo najpreprostejših grafičnih tehnik (tisk s pechatniki, kolažni tisk, motipija) • spoznajo tiskarske pripomočke (valjček, plošča za valjanje barve, lopatke, preša) • ob primerjavi risbe, slike in odtisa pojasnijo razliko • odkrijejo posebnosti označitve odtisa 	<ul style="list-style-type: none"> • uredijo kompozicijo iz naravnih materialov in jo odtisnejo • tiskajo s samostojno izdelanimi pechatniki • izdelajo matrico iz mehkejših materialov, različnih površin in jo odtisnejo 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo tipne zmožnosti • se postopoma navajajo na izvajanje postopkov za izvedbo grafične tehnike • se navajajo na samostojno oblikovanje pechatnika (matrice) • razvijajo občutek za red in čistost izdelka 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • matematika • športna vzgoja • glasbena vzgoja • slovenščina 	razločijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • tiskarstvo (grafika) • tiskanje • odtis • matrica • pechatnik • materiali za izdelavo matric • površine materialov • tiskarski pripomočki • označitev odtisa

3.1.3 Tretji razred

LIK. POD.	LIKOVNI PROBLEMI	CILJI REŠEVANJA LIKOVNIH PROBLEMOV			MEDPREDMETNE POVEZAVE	STANDARDI ZNANJA
		USVAJANJE LIKOVNIH POJMOV	LIKOVNO IZRAŽANJE	PRIVZGAJANJE DOŽIVLJAJSKIH NARAVNANOSTI		
RISANJE	Črta (linija) in risba	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obnovijo pojme: črta (linija) – prostoročna, narisana s pripomočki, ravna, kriva, vodoravna, navpična, poševna, kratka, dolga, tanka, debela, sklenjena, nesklenjena • naštejejo primere, kaj v naravi in okolju vidijo kot črto • na izdelkih vrstnikov in umetniških delih razlikujejo različnost črt in pojasnijo pojem risba 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • z različnimi risali rišejo različne črte • narišejo črtni motiv 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bogatijo občutek za različnost črt • se navajajo na opazovanje različnih črt na izdelkih vrstnikov in umetniških delih • se navajajo na prostoročno in sproščeno črtno izražanje 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja • športna vzgoja • glasbena vzgoja • slovenščina 	<p>Likovne pojme opišejo in likovno izrazijo</p> <p>Učenci:</p> <p>opredelijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • črta (linija) – prostoročna, narisana s pripomočki, ravna, kriva, vodoravna, navpična, poševna, kratka, dolga, tanka, debela, sklenjena, nesklenjena, prekinjena, neprekinjena • risba

Postopek risanja risbe, risarski materiali in format	<ul style="list-style-type: none"> • naštejejo trde in tekoče risarske materiale in njihova orodja • opišejo značilnosti črt, narisanih s trdimi in tekočimi materiali • na primerih risb vrstnikov in umetniških del spoznajo posebnosti različnih formatov • opišejo povezanost formata in risarskih materialov (debela črta – velik format, tanka črta – majhen format) • obnovijo postopek risanja risbe od celote k posameznostim 	<ul style="list-style-type: none"> • narišejo risbo po postopku od celote k detajlu na velik format z materialom, ki pušča debelo sled, in z materialom, ki pušča tanko sled 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo zmožnost sproščenega risanja risb z različnimi materiali in njihovimi pripomočki • privzgajajo smisel za kombiniranje različnih sledi risal in formatov • razvijajo zmožnost samostojnega risanja risbe od celote k detajlom 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja • slovenščina 	<p>utrdijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • trdi in tekoči risarski materiali • risarska orodja • narisana ploskev (celotna ploskev, posamezni deli) • risanje od celote k posameznostim • format risbe
Črtno izpolnjevanje narisanih ploskev	<ul style="list-style-type: none"> • naštejejo primere različnih črtnih ploskev v okolju in naravi • opišejo obliko, smer, debelino in dolžino črt • primerjajo primere črtnih ploskev v okolju in naravi ter črtno izpolnjenih ploskev na umetniških delih in izdelkih učencev 	<ul style="list-style-type: none"> • narišejo motiv z velikimi oblikami in jih črtno obogatijo • narišejo motiv v kombinaciji različnih materialov in ploskve črtno obogatijo 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo zmožnost opazovanja primerov črtnih ploskev v naravi in okolju • bogatijo smisel za črtno izpolnjevanje ploskev • privzgajajo vztrajnost • se navajajo na risanje velikih podob 	<ul style="list-style-type: none"> • glasbena vzgoja • slovenščina • matematika • spoznavanje okolja 	<p>naštejejo in opišejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • črtna ploskev • v okolju in naravi • črtno izpolnjena ploskev • nizanje in križanje črt
Svetlo in temno črtno izpolnjena ploskev	<ul style="list-style-type: none"> • pojasnijo smisel črtnega izpolnjevanja narisanih ploskev • pojasnijo nastanek svetle in temne ploskev s pomočjo nizanja in križanja črt • odkrivajo svetle in temne ploskve ter opišejo posebnosti na primerih umetniških del 	<ul style="list-style-type: none"> • nizajo in križajo črte v različnih gostotah • narišejo motiv in ga obogatijo s svetlimi in temnimi črtnimi ploskvami 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo smisel za različno nizanje in križanje črt • razvijajo občutek za enakomerno razporejanje svetlih in temnih ploskev po formatu risbe • ob črtnem izpolnjevanju ploskev razvijajo samostojnost in vztrajnost 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • slovenščina • glasbena vzgoja 	<p>pojasnijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gostota • nizanje črt • križanje črt • svetla ploskev • temna ploskev

SLIKANJE	Barvna ploskev, slika	<ul style="list-style-type: none"> • opredelijo pojem slika in ga razlikujejo od risbe • pojasnijo nastanek barvne ploskve s tekočimi in trdimi materiali • opišejo postopke slikanja slike • pojasnijo posebnosti prekrivanja barvnih ploskev • obnovijo posebnosti nastanka slike z lepljenjem barvnih ploskev • razvrščajo umetniška dela na slike in risbe 	<ul style="list-style-type: none"> • naslikajo sliko s poslikavo vse slikovne podlage • oblikujejo kompozicijo s trganjem ali izrezovanjem barvnih ploskev in lepljenjem 	<ul style="list-style-type: none"> • privzgajajo občutek za komponiranje barvnih ploskev • se navajajo na poslikavo celotne slikovne površine • razvijajo vztrajnost pri poslikavi upodobljenih ploskev 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja 	<p>utrdijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • risba, slika • barvna ploskev • poslikava slikovne podlage • trganje barvnih ploskev • izrezovanje barvnih ploskev • razporejanje barvnih ploskev • prekrivanje barvnih ploskev
	Slikarski materiali in orodja	<ul style="list-style-type: none"> • naštejejo znane tekoče in trde slikarske materiale in pripomočke • opišejo posebnosti poznanih slikarskih materialov in orodij • spoznajo nove slikarske materiale in njihovo pravilno uporabo pri izvajanju tehnik • razlikujejo oblike po svetlosti in barvi • na umetniških delih ugotovijo uporabljene slikarske materiale in orodja 	<ul style="list-style-type: none"> • naslikajo sliko s trdimi slikarskimi materiali • naslikajo sliko s tekočimi slikarskimi materiali • naslikajo sliko v kombinirani slikarski tehniki 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo zmožnost za uporabo različnih slikarskih materialov in njihovih pripomočkov • razvijajo spretost za pokrivanje barvnih ploskev • se navajajo na samostojno izvajanje postopkov različnih slikarskih tehnik 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • matematika • glasbena vzgoja 	<p>poznajo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekoči slikarski materiali • trdi slikarski materiali • slikarski pripomočki • svetlost • barva • slikarska tehnika • slikovna podlaga

Mešane barve	<ul style="list-style-type: none"> • poimenujejo barve in njihove različice • obnovijo značilnosti nemešanih (čistih) in mešanih barv na paleti • utrdijo postopke mešanja barv • poiščejo primere čistih in mešanih barv v okolju, naravi in na umetniških delih 	<ul style="list-style-type: none"> • mešajo barve po predstavljenih postopkih • z mešanimi barvami naslikajo sliko z motivom 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo zmožnost ločevanja čiste in mešane barve • razvijajo občutek za mešanje barv po postopkih • privzgapajo vztrajnost in doslednost pri mešanju barv • razvijajo barvno domišljijo 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • slovenščina • glasbena vzgoja • matematika 	<p>poznajo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • barvno mešanje • nemešana (čista) barva • mešana barva • postopno dodajanje barve • slikarska paleta
Ritmično razporejanje barv	<ul style="list-style-type: none"> • se seznanijo s pojmom nizanje (enakomerno razporejanje) barvnih elementov • spoznajo načine nizanj elementov (oblika, velikost, barva) • v naravi in okolju poiščejo primere nizanj elementov po obliki, velikosti in barvi • se seznanijo s pojmom krasitev predmetov (okrasek) 	<ul style="list-style-type: none"> • s tekočimi ali trdimi slikarskimi materiali oblikujejo enakomerna ritmična zaporedja • s trganjem ali izrezovanjem elementov po obliki, velikosti in barvi oblikujejo ritmično kompozicijo 	<ul style="list-style-type: none"> • privzgapajo občutek za enakomerno nizanje elementov • pridobivajo smisel za kombiniranje elementov po barvi, obliki in velikosti • se navajajo na doslednost in vztrajnost 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • slovenščina • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja • športna vzgoja 	<p>opišejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ponavljanje • enakomerno nizanje elementov • oblika elementov • velikost elementov • barva elementov • krasitev predmetov • okrasek
Svetlitev in temnitev barve	<ul style="list-style-type: none"> • naštejejo svetle in temne barve • poiščejo primere svetlih in temnih barv v naravi in okolju • obrazložijo lastnosti najsvetlejše in najtemnejše barve • pojasnijo svetljenje in temnenje barv 	<ul style="list-style-type: none"> • naslikajo sliko s svetlitvijo in temnitvijo ene barve • oblikujejo kompozicijo na večji format s svetljenjem in temnenjem več barv 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo zmožnost samostojnega svetljenja in temnenja barv • se navajajo na postopno mešanje barv • razvijajo občutek za stopnjevanje svetlosti in temnosti barv 	<ul style="list-style-type: none"> • slovenščina • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja 	<p>razumejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • svetla barva • temna barva • najsvetlejša, najtemnejša barva • svetlitev barve • temnitev barve

KIPARSTVO	Kip, kiparski materiali in orodja	<ul style="list-style-type: none"> • ob tipanju risbe, slike in kipa ugotavljajo razlike • opišejo značilnosti kipa • naštejejo trde, mehke, tekoče, upogibne, ploske kiparske materiale • ločijo naravne in umetne materiale • spoznajo preprosta orodja in pripomočke ter načine obdelave preprostih materialov • ob umetniških kipih določajo spoznane materiale, orodja in načine obdelave 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo kip iz mehkega materiala • oblikujejo kiparsko tvorbo s sestavljanjem odpadnega materiala • iz upogibnega materiala oblikujejo figuro • iz ploskega materiala zgibajo preproste oblike in jih sestavljajo v večjo kiparsko tvorbo 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo prostorske predstave • razvijajo zmožnost za oblikovanje z mehкими, upogibnimi in s trdimi materiali ter orodji • razvijajo ročne spretnosti • se navajajo na samostojno komponiranje različnih plastičnih oblik 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja • slovenščina • športna vzgoja 	<p>utrdijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kip • kiparski material: mehak, trd, tekoč, upogibni, ploski, naravni, umetni, odpadni • kiparska orodja in pripomočki
	Gradnja kipa	<ul style="list-style-type: none"> • utrdijo pojma: celota, sestavni deli kipa • pojasnijo pojme: razgiban, nerazgiban kip, obhodni kip, votel, poln, velik, majhen • obnovijo pojma: trdnost in stabilnost kipa • se seznanijo z možnostmi odvzemanja in dodajanja kiparskih materialov • razlikujejo samostojen in sestavljen kip • usvojene pojme obrazložijo ob umetniških kipih 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo stabilne kipe po načinu od celote k posameznostim • oblikujejo razgibane samostojne in sestavljene obhodne kipe 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo občutljivost za plastičnost • se navajajo na upoštevanje postopkov pri oblikovanju kipa • razvijajo zmožnost za razumevanje pojmov trdnost in razgibanost kipa • razvijajo ročno spretnost pri gradnji kipa od celote k detajlom 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja • športna vzgoja • glasbena vzgoja • slovenščina 	<p>opredelijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • celota, del, • razgiban, nerazgiban kip • obhodni kip • votel, poln • velik, majhen • trdnost kipa • samostojen, sestavljen kip

	Vrste kipov	<ul style="list-style-type: none"> • pojasnijo značilnosti obhodnega kipa ob umetniških delih • spoznajo posebnosti kipa, ki izhaja iz ploskve • opredelijo pojme: izbočena in vbočena oblika, nizek, visok, vdolbljen, vtiskovanje • spoznajo značilnosti oblikovane površine kipa • ob umetniških stvaritvah odkrivajo posebnosti nizanja elementov različnih oblik in velikosti 	<ul style="list-style-type: none"> • z dodajanjem mehkega materiala enakomerno nizajo elemente različnih oblik in velikosti • v ploščice mehkega materiala oblikujejo motiv z izbočnimi figurami in različno obdelajo oblikovane ploskve • iz ploskovitega materiala ritmično oblikujejo kiparske oblike 	<ul style="list-style-type: none"> • se navajajo na samostojnost in doslednost pri oblikovanju kiparskih oblik • razvijajo smisel za ritmično razporejanje oblik • razvijajo domiselnost v izpolnjevanju kiparskih površin 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja • slovensčina • športna vzgoja • matematika 	prepoznajo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • obhodni kip • kip, ki izhaja iz ploskve • izbočena, vbočena oblika • nizek, visok, vdolbljen • vtiskovanje • površina kipa • nizanje elementov različnih oblik, velikosti
PROSTORSKO OBLIKOVANJE	Prostor in gradnja prostorov	<ul style="list-style-type: none"> • ločijo zunanji in notranji prostor • naštejejo oblike zgradb in opišejo velikosti • obnovijo orientacijo v prostoru • spoznajo delo načrtovalca stavb (arhitekt) • spoznajo različne gradbene materiale • spoznajo pojem stabilnost in trdnost stavbe 	<ul style="list-style-type: none"> • na prostem gradijo različne prostorske oblike iz različnih materialov • iz odpadnega materiala sestavljajo različne oblike in velikosti stavb 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo smisel za oblikovanje prostorskih tvorb • se navajajo na cenjenje naravnih gradbenih materialov • razvijajo občutek za oblikovanje stabilne stavbe 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja • športna vzgoja 	razložijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • prostor (zunanji, notranji) • načrtovalec prostorov (arhitekt) • oblika, velikost stavbe • gradbeni materiali • naravni gradbeni materiali • trdnost, stabilnost stavbe

Notranji prostor	<ul style="list-style-type: none"> • pojasnijo sestavne dele prostora (tla, stene, strop) • opišejo oblike prostorov • opredelijo namembnost prostorov • opišejo različnost razporeditve prostorov • spoznajo ustrezne materiale za zdravo življenje v prostorih 	<ul style="list-style-type: none"> • iz enovitega, ploskovitega materiala oblikujejo različne oblike notranjih prostorov • iz večjih embalažnih škatel in uporabnih predmetov zgradijo notranje prostore • iz odpadnega materiala oblikujejo preproste in sestavljene prostore 	<ul style="list-style-type: none"> • krepijo zavest o urejenem zunanjem in notranjem prostoru • razvijajo smisel za oblikovanje različnih prostorov • razvijajo občutek za smiselno razporejanje prostorov 	<ul style="list-style-type: none"> • glasbena vzgoja • slovenščina • spoznavanje okolja • matematika 	<p>usvojijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prostor (tla, stena, strop) • različnost oblikovanih prostorov • namen oblikovanih prostorov • razporeditev prostorov • zdravi, naravni materiali
Uporabna in likovna ureditev notranjega prostora	<ul style="list-style-type: none"> • glede na namembnosti opišejo opremo v različnih prostorih • opišejo pomen naravnih materialov za zdravo življenje • pojasnijo pomembnost svetlobe, zračnosti, velikosti prostorov • ob fotografijah likovno urejenih prostorov pripovedujejo o uporabi barv v prostorih in opišejo pomen okrasnih predmetov v prostorih 	<ul style="list-style-type: none"> • iz enovitega materiala oblikujejo okrasne predmete in likovno uredijo učilnico • iz enovitega materiala zgradijo različne prostore in jih pobarvajo po svoji zamisli 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo zavest o pomembnosti urejenega in zdravega bivalnega prostora • se navajajo na smiselno izbiro barv v prostoru in okrasnih predmetov 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • matematika • slovenščina • glasbena vzgoja • športna vzgoja 	<p>usvojijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uporabnost prostora • naravni material • svetlost in zračnost prostora • barva v prostoru • okrasni predmeti

GRAFIKA	Tiskarstvo, matrica, tiskanje, odtis	<ul style="list-style-type: none"> • obnovijo pojem tiskarstvo (grafika) • razložijo pojma šablona, matrica, odtis • naštejejo preproste materiale za izdelavo matric • se seznanijo z delom umetnika grafika in pojmom ročno tiskanje • razložijo razliko med risbo, sliko in grafiko • na umetniških grafikah razložijo označitev grafike 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo ritmično kompozicijo iz naravnih materialov in jo odtisnejo • narišejo motiv in izdelajo matrico iz gladkih in hrapavih materialov ter jo odtisnejo • izdelajo pečetnike iz naravnih materialov in jih odtiskujejo 	<ul style="list-style-type: none"> • pri izdelavi matric razvijajo ročne spretnosti • razvijajo domiselnost pri kombiniranju različnih materialov • razvijajo smisel za ritmično razporejanje različnih oblik • privzgapajo odnos do vrednosti umetniške grafike 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • matematika • športna vzgoja • glasbena vzgoja • slovenščina 	<p>razlikujejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • grafika • tiskarstvo • šablona, matrica, pečetnik • tiskanje • odtis • hrapave, gladke površine materialov • umetniška grafika • ročno tiskanje
---------	--------------------------------------	---	---	--	--	--

3.1.4 Temeljni in minimalni standardi znanja

Likovne pojme, zapisane v zadnjem stolpcu razpredelnice, učenci usvojijo predvsem ob neposrednem likovnem izražanju, in sicer tako, da jih opišejo. To so minimalni in hkrati tudi temeljni standardi znanja, saj pri njihovem usvajanju ni poudarjeno širjenje, temveč poglobljanje njihove vsebine.

3.1.5 Specialnodidaktična priporočila za prvo vzgojno-izobraževalno obdobje

Priporočila za spodbujanje likovnih doživetij učencev ob prvih pomembnejših likovno-izraznih izkušnjah

Otrok se likovno postopoma razvija. Posamezne likovne dejavnosti se pojavijo šele z ustreznim razmerjem psihofizičnih zmogljivosti. Zato je učitelj v vzgojno-izobraževalnem procesu likovne vzgoje pozoren na stopnjo razvoja učenčevih duševnih in gibalnih funkcij. Upoštevati mora posebnosti individualnega razvoja, morebitno prehitavanje ali zaostajanje posameznih učencev v tem razvoju. Posebno je pozoren na doživljanje in izražanje čustev, na učenčev socialni razvoj – njegov odnos do drugih učencev in na čustva, ki se pri tem porajajo, pa tudi na odnos do predmetov. Pozoren je tudi na nagnjenost k posameznim področjem likovnega izražanja, likovnim materialom in izbiri likovnega motiva.

Učitelj s poslušom neguje individualno izražanje posameznega učenca. Likovne naloge – kot samostojne ali v povezavi z drugimi vzgojno-izobraževalnimi vsebinami – učitelj oblikuje tako, da omogočajo spontano likovno izražanje. Od 1. do 3. razreda izpeljuje učitelj z učenci likovne naloge z naslednjih likovnih področij: risanje, slikanje, kiparstvo, oblikovanje prostora in grafika. Nazorno in igrivo predstavi likovne pojme (likovno teoretični problem) ter omogoči njihovo doživljanje in razumevanje. Ker je likovno izražanje na tej starostni stopnji podrejeno učenčevi predstavi, učitelj ne vsiljuje shematskih rešitev in določenih likovnih gradenj. Za likovno izražanje izbira preproste likovne tehnike, pri katerih učenci spoznavajo značilnosti likovnega materiala, primerna orodja, posebnosti oblikovanja z njimi, posebno pa še pravilno, odgovorno in varno ravnanje z njimi na vseh likovnih področjih. Likovne motive izbira učitelj tako, da temeljijo na učenčevih predstavah iz njihovega doživljajskega sveta. Posebno pozornost posveti spoznavanju in vrednotenju likovnih stvaritev umetnikov. Smiselno in ustvarjalno jih vgrajuje v posamezne faze učnega procesa kot ponazorilo (učilo) za nazorno spoznavanje likovnih pojmov, spoznavanje posebnosti likovne tehnike ali motiva. Za poglobljeno

spoznavanje umetniških stvaritev – risb, slik, kipov, ilustracij, pelje učence na ogled razstave v razstavnici prostora oziroma v galerijo, ali organizira pogovor z ustvarjalcem.

Likovnovzgojno delo v 1. razredu se kaže v pridobivanju najosnovnejših likovnih pojmov, usmerjanju spontanega likovnega izražanja in pridobivanju osnovnih likovno izraznih izkušenj, ki jih učenci v 2. in 3. razredu dopolnjujejo in poglobljajo, kajti tako se bogatijo njihove predstave in spoznanja, kakor tudi likovni spomin in domišljija.

Usvajanje likovnih pojmov

Usvajanje likovnih pojmov od 1. do 3. razreda temelji na učiteljevi uspešni motivaciji učencev z različnimi metodami, posebno še z metodo širjenja in elaboriranja likovnih senzibilnosti. Učenci neprisiljeno bogatijo občutljivost za najosnovnejše likovne prvine in njihove odnose, spoznavajo posebnosti osnovnih likovnih materialov in orodij, spoznavajo in dojemajo likovna dela umetnikov ter kulturne ustanove, pa tudi različne načine likovnega izražanja. Začetki razvoja občutljivosti za likovne elemente omogočajo učitelju, da učence ob sproščanju čustvenih in razumskih zmogljivosti navaja na vrednotenje njihovih likovnih del in del njihovih vrstnikov.

Likovno izražanje

Likovno izražanje je spontana in ustvarjalna interpretacija doživetij učencev ob uporabi osnovnih spoznanj likovnih pojmov. Gre za svobodno in spontano interpretacijo z likovnimi znaki oblikovanih misli s pomočjo raznolikih likovnih materialov in orodij. Učitelj posebno spodbuja učence, da samostojno, samosvoje izrazijo misli z individualnim izrazom. Individualni izraz pa učitelj bogati s čustvenim doživljanjem predmetov in pojavov v naravi ter s sproščenostjo učencev. Učitelj spodbuja učence, da raziskujejo posebnosti likovnih materialov in ustreznost orodij, da vnašajo v likovno izražanje svoje zamisli, čutenja in spoznanja. Posebno podpira samozavest in samostojnost učencev, da se izrazijo izvirno.

Privzganje doživljajskih naravnosti

Predstavlja skladno in celostno ponotranjenje pridobljenega znanja, ki se pri učencih na zunaj kaže kot odnos do lastnega dela, dela sošolcev, dela umetnikov, kot spoštljiv odnos do naravnega, kulturnega in socialnega okolja ter čustvenega odnosa do narave. Pri izvajanju likovnih nalog pa kot učenčeva izvirnost in samostojnost. Zato je zelo pomembno, kako učitelj spod-

buja učence k likovni dejavnosti, kako namenja pozornost individualni izraznosti učencev glede na starostno stopnjo in razvoj čutov ter zanimanju za likovno izražanje in razvoju ustvarjalnosti.

Medpredmetne povezave

Pri načrtovanju likovnih nalog za učence išče učitelj smiselne povezave z drugimi predmetnimi področji. Pri tem pa mora ohraniti celotnost in čistost predmeta likovna vzgoja – likovne naloge se morajo izvajati po likovnih načelih in zakonitostih. Učencem mora učitelj dati možnost rešiti likovno nalogo ustvarjalno, samosvoje, likovno primerno psihofizičnim zmožnostim in individualnemu izražanju.

Izhodišča za izvedbo povezave predmeta likovna vzgoja z drugimi predmetnimi področji lahko učitelj poišče v likovnem področju, likovni tehniki, likovnem motivu ali likovnem pojmu (problemu). Neizčrpane možnosti povezovanja z že usvojenimi pojmi pri predmetih spoznavanje okolja, glasbena vzgoja, slovenščina, matematika, športna vzgoja ponujajo učitelju ustvarjalno uresničevanje likovnih nalog z učenci.

Časovni okvir

V prvem triletju osnovne šole je za predmet likovna vzgoja namenjenih 210 ur. To je dve uri na teden (kot blok uri ali drugače) v vsakem razredu. Učitelj mora v okviru 70 ur v posameznem razredu izpeljati celotne vsebine predvidenih likovnih področij.

V prvem razredu učitelj nameni risanju, slikanju, kiparstvu, prostorskemu oblikovanju enako število ur, grafiki pa le nekaj ur (4), da se učenci seznanijo z najosnovnejšimi pojmi tiskarstva in se preizkusijo v odtiskovanju.

V drugem in tretjem razredu nameni grafiki nekoliko več ur (6–8) zaradi izvedb zahtevnejših tehnik, drugim področjem pa zopet nameni enako število ur.

Vrednotenje učenčevih izdelkov in zapis dosežkov

Likovno vrednotenje je določanje vrednosti opravljenega učenčevega dela v učni uri, in sicer glede na njegovo prizadevnost pri uresničevanju ciljev pri usvajanju likovnih pojmov, likovnem izražanju in privzgajanju doživljajskih naravnosti. Cilj vrednotenja ni samo ocena

izdelka, temveč tudi ocena učenčevega dela, ki temelji na napredovanju v celotnem učnem procesu. Zato mora učitelj vrednotiti učenčevo dejavnost v celotnem učnem procesu. Takšno vrednotenje učenčevega dosežka (njegovo delo in napredek) obsega dosežke na afektivnem, psihomotoričnem in kognitivnem področju.

Po vsaki končani likovni nalogi vrednoti učitelj z učenci, in sicer ob razstavljenih, dokončanih in nedokončanih likovnih izdelkih dosežene cilje po izoblikovanih kriterijih, ki izhajajo iz likovne naloge. Napredek posameznega učenca učitelj sproti zapisuje. Sprotni zapisi so tudi izhodišče za oblikovanje končnega zapisa. Objektivne kritike morajo biti smernice za nadaljnje delo. Krepiti morajo učenčevo čustveno, moralno, motivacijsko, estetsko in intelektualno komponento.

3.2 DRUGO VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

3.2.1 Četrty razred

LIK. POD.	LIKOVNI PROBLEMI	CILJI REŠEVANJA LIKOVNIH PROBLEMOV			MEDPREDMETNE POVEZAVE	STANDARDI ZNANJA
		USVAJANJE LIKOVNIH POJMOV	LIKOVNO IZRAŽANJE	PRIVZGAJANJE DOŽIVLJAJSKIH NARAVNANOSTI		
RISANJE	Črta (linija) v likovnih delih	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojasnijo kaj v naravi in okolju vidijo kot črto • v umetniških delih in likovnih izdelkih sošolcev opredelijo črte ter pojasnijo njihove značilnosti • povedo, kaj je prostoročna in s pripomočki narisana črta • ob primerjavi risbe in slike iščejo razlike ter opišejo značilnosti risbe 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • narišejo črtno kompozicijo in jo izpolnijo z nizanjem in križanjem različnih črt • narišejo motiv in ga črtno obogatijo 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razvijajo smisel za kombiniranje različnih črt in nastalih svetlih in temnih ploskev • se navajajo na sproščeno in neposredno risanje 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • slovenščina • matematika 	<p>Likovne pojme opišejo in likovno izrazijo</p> <p>Učenci:</p> <p>razločijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • črta • prostoročna črta in narisana s pomočjo pripomočka • oblika črte • smer črte • debelina črte • dolžina črte

	Risarski materiali in orodja ter kakovost, velikosti in oblike risarskih podlag	<ul style="list-style-type: none"> • na primerih risb vrstnikov in umetniških del opišejo posebnosti črt, narisanih s tekočimi in trdimi materiali in orodji • obnovijo postopek risanja risbe od celote k detajlom • naštejejo različne kakovosti, oblike in velikosti podlag za risanje s tekočimi in trdimi materiali • opišejo posebnosti povezave risarskih materialov in orodij z obliko in velikostjo podlage 	<ul style="list-style-type: none"> • po postopkih od celote k detajlom narišejo risbe z različnimi materiali in orodji na različne velikosti, oblike in kakovosti podlag 	<ul style="list-style-type: none"> • se navajajo na pomembnost povezanosti risarskega materiala z velikostjo, obliko in kakovostjo podlage • razvijajo občutek za ravnanje z različnimi risarskimi materiali in orodji • razvijajo samozavest ob ravnanju z različnimi risarskimi materiali in orodji 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • športna vzgoja • slovenščina • spoznavanje okolja 	<p>poznajo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • risarski material in orodje • risarski postopek • velikost podlage • oblika podlage • materiali podlag
Črtno izpolnjevanje narisanih ploskev in njihovo razporejanje	<ul style="list-style-type: none"> • na umetniških delih in delih vrstnikov opišejo posebnosti nizanja in križanja črt po obliki, smeri, debelini, dolžini • iščejo primere črtnih ploskev v naravi in okolju • opišejo posebnosti razporejanja svetlo in temno črtno izpolnjenih ploskev po risalni podlagi 	<ul style="list-style-type: none"> • narišejo motiv ter črtno izpolnjene svetle in temne ploskve • enakomerno razporedijo po podlagi 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo zmožnost samostojnega risanja risbe po zaporednih postopkih • krepijo občutek za enakomerno razporejanje svetlih in temnih črtnih ploskev po podlagi 	<ul style="list-style-type: none"> • slovenščina • spoznavanje okolja • matematika • glasbena vzgoja • športna vzgoja 	<p>razlikujejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • redko nizanje črt – svetla ploskev • gosto nizanje črt – temna ploskev • enakomerno razporejanje svetlih in temnih črtnih ploskev 	

Ritmično razporejanje narisanih elementov	<ul style="list-style-type: none"> • opredelijo pojem ponavljanje • osvojijo pojem ritem • ob primerih v vsakdanjem življenju opišejo značilnosti ponavljanja • spoznajo pojem enakomerno ponavljanje • spoznajo posebnosti enakomernega ponavljanja narisanih elementov po obliki, velikosti in barvi 	<ul style="list-style-type: none"> • s tekočimi ali trdimi risarskimi materiali narišejo kompozicijo s ponavljajočimi se elementi (po obliki, velikosti, barvi) 	<ul style="list-style-type: none"> • se navajajo na povezovanje pojma ritmično ponavljanje v vsakdanjem življenju, glasbi in črtnem izražanju • privzgajajo smisel za gradnjo enakomernih ritmičnih zaporedij • privzgajajo vztrajnost pri nizanju elementov 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • slovenščina • glasbena vzgoja • športna vzgoja • matematika 	<p>poznajo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ritem – ponavljanje (oblik, ...) • enakomerno ponavljanje • neenakomerno ponavljanje
Ravnotežje v risbi	<ul style="list-style-type: none"> • usvojijo pojem ravnotežje ob primerih iz vsakdanjega življenja • opredelijo likovno ravnotežje • na primerih umetniških del ugotovijo posebnosti ravnotežja in porušenega ravnotežja na risbi 	<ul style="list-style-type: none"> • narišejo risbo in elemente uravnoteženo razporedijo po podlagi 	<ul style="list-style-type: none"> • pridobivajo občutek za ravnotežje elementov • razvijajo smisel za načrtno razporejanje narisanih elementov 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • slovenščina • športna vzgoja • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja 	<p>spoznajo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ravnotežje • porušenje ravnotežja • ravnotežje v risbi
Lastna pisava in risba	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo različnost pisav – različni narodi, posamezniki • pojasnijo razliko med osebno pisavo in tiskarsko pisavo • se seznanijo s pisavo kot črtno risbo • se seznanijo z različnimi načini povezovanja svoje pisave in risbe • opredelijo uporabnost svoje pisave in risbe na primerih likovnih stvaritev 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo kompozicijo, v kateri uskladijo risbo s svojo pisavo 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo smisel za kombiniranje besedila z risbo • razvijajo zmožnost uporabe svoje pisave v dekorativne namene 	<ul style="list-style-type: none"> • slovenščina • glasbena vzgoja 	<p>poznajo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • različnost pisave • osebna pisava • tiskarska pisava (tipografija)

SLIKANJE	Slika, nemešane in mešane barve	<ul style="list-style-type: none"> • razlikujejo pojem risba in slika • obnovijo posebnosti nastanka slike • obnovijo značilnosti nemešanih barv in mešanih barv na paleti • na primerih v naravi poiščejo nemešane in mešane barve • utrdijo postopke mešanja barv • ob fotografijah predmetov v okolju in primerih umetniških del pojasnijo različice barv 	<ul style="list-style-type: none"> • komponirajo različne oblike ploskev in jih poslikajo z mešanimi barvami • z mešanimi barvami naslikajo sliko z motivom 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo občutek za mešanje barv • se navajajo na postopno mešanje barv • razvijajo doslednost 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja • slovenščina 	ločijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • risba, slika • barvna ploskev • nemešane barve • mešane barve
	Barvna ploskev in slikarski materiali ter orodja	<ul style="list-style-type: none"> • obnovijo posebnosti nastanka slike s tekočimi in trdimi materiali ter z lepljenjem barvnih ploskev • se seznanijo z novimi slikarskimi materiali in orodji ter njihovo uporabo • spoznajo značilnosti prekrivanja barvnih ploskev ob uporabi različnih slikarskih materialov • na umetniških delih ugotovijo posebnosti nastanka barvne ploskve in možnosti prekrivanja ploskev, glede na uporabljen material in orodje 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo kompozicijo s sestavljanjem in lepljenjem barvnih ploskev • oblikujejo kompozicijo s prekrivanjem barvnih ploskev ob uporabi različnih slikarskih materialov 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo samostojnost pri prekrivanju barvnih ploskev z različnimi materiali • se navajajo na izvorno uporabo barv in njihovih različic pri izdelavi lepljenke 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • matematika • glasbena vzgoja 	poznajo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • barvna ploskev • prekrivanje (barvne ploskve) • lepljenka • tekoči, trdi slikarski materiali • slikarski pripomočki

Velikost, oblika in kakovost slikovnih podlag	<ul style="list-style-type: none"> • razčlenijo posebnosti že znanih slikovnih podlag • spoznajo nove slikovne podlage in pomembnost njihove velikosti ter kakovosti glede na izbiro materiala in orodja • se seznanijo z različno možnostjo izbire oblike slikovne podlage • na izdelkih vrstnikov ter umetniških delih analizirajo pomembnost velikosti, oblike in kakovosti slikovne podlage 	<ul style="list-style-type: none"> • izberejo ustrezno obliko, velikost in kakovost podlage glede na izbrani motiv in slikarski material ter naslikajo sliko 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo samostojnost pri izbiri različnih formatov in njihove kakovosti • se navajajo na sproščeno barvno izražanje 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja • športna vzgoja 	razumejo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • format • (slikovna ploskev) • velikost, oblika, kakovost slikovne ploskve
Sorodne (podobne) barve	<ul style="list-style-type: none"> • s pomočjo primerov iz vsakdanjega življenja • opredelijo pojem sorodnost (podobnost) • usvojijo pojem sorodnost barv • s pomočjo pozoril (barvni listi, ...) razvrščajo barve po sorodnosti • na umetniških delih poiščejo sorodne barve 	<ul style="list-style-type: none"> • naslikajo motiv v sorodnih barvnih odtenkih 	<ul style="list-style-type: none"> • krepijo občutek za različnost barv v naravi in okolju • razvijajo spretnost za postopno mešanje barv • razvijajo občutljivost za določanje sorodnih barvnih odtenkov 	<ul style="list-style-type: none"> • glasbena vzgoja • spoznavanje okolja • športna vzgoja • slovenščina 	ločijo pojma: <ul style="list-style-type: none"> • različnost barve • sorodnost (podobnost) barve
Svetle in temne barve	<ul style="list-style-type: none"> • utrdijo pojem svetla in pojem temna barva • razvrstijo barve po svetlosti • določijo najsvetlejšo in najtemnejšo barvo • poiščejo primere svetlih in temnih barv v okolju in naravi • pojasnijo uporabnost svetlih in temnih barv 	<ul style="list-style-type: none"> • naslikajo kompozicijo s poudarkom na smiselnem razporejanju svetlih in temnih barvnih ploskev po formatu 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo občutljivost za določanje svetlosti posamezne barve • se navajajo na smiselno, uravnoteženo razporejanje svetlih in temnih barv po formatu 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja • slovenščina • matematika 	razločijo pojma: <ul style="list-style-type: none"> • svetla, temna barva • svetlejša, temnejša barva • najsvetlejša, najtemnejša barva

KIPARSTVO	Kip, kipar in kiparski materiali	<ul style="list-style-type: none"> • kip opredelijo kot telo • razložijo pojma kipar umetnik in kip umetnina • naštejejo že znane trde, tekoče, mehke, upogibne, ploske materiale • spoznajo nove naravne in umetne materiale • razložijo načine oblikovanja materialov z različnimi orodji • na fotografijah kipov ugotovijo vrste materialov in način obdelave 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo kip iz mehkih ali trdih, upogibnih in ploskih materialov • oblikujejo preproste kiparske oblike iz naravnih materialov 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo zmožnost za ravnanje z različnimi materiali • se navajajo na vnašanje individualnih idej v oblikovanje kipa • ob različnih materialih si razvijajo občutek za tridimenzionalni kiparski prostor 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • slovenščina • spoznavanje okolja • športna vzgoja 	razumejo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • kip – telo • kipar, umetnik • kip, umetnina • kiparski material – trdi, tekoči, mehki, upogibni, ploski • naravni materiali • umetni material
	Stabilnost in gradnja kipa	<ul style="list-style-type: none"> • razložijo pojme: celota in sestavni deli kipa, dodajanje in odvzemanje materiala • na umetniških kipih iz različnih materialov razložijo možnosti oblikovanja razgibane figure • obnovijo pojem ravnotežje • se seznanijo s pojmom ravnotežje kipa in ga povežejo s pojmom stabilnost kipa 	<ul style="list-style-type: none"> • iz mehkega materiala z odvzemanjem in dodajanjem oblikujejo razgibano figuro • iz upogibnega materiala oblikujejo stabilno figuro 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo občutek za stabilnost (ravnotežje) figure, oblikovane iz različnih materialov • glede na uporabljen kiparski material se navajajo na postopke oblikovanja kipa • razvijajo domiselnost pri oblikovanju kipa 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • slovenščina • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja • športna vzgoja 	poznajo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • celota, sestavni del • odvzemanje, dodajanje materiala • razgibana figura • stabilnost kipa

	Vrste in površina kipov	<ul style="list-style-type: none"> • utrdijo pojem obhodni kip • spoznajo pojem relief • razložijo pojem površina kipa • naštejejo posebnosti oblikovanja izbočenih reliefov (nizko, visoko, dodajanje materiala, odvzemanje materiala), vbočenih reliefov (odvzemanje materialov) • na fotografijah kipov določajo obhodne kipe • reliefe 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo obhodni kip in raznoliko obdelajo površino z gnetenjem in vtiskovanjem • oblikujejo nizek relief iz mehkega ali ploskovitega materiala 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo zmožnosti pri obdelavi površine mehkih materialov • razvijajo občutek za večjo ali manjšo izbočenost oblik 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • matematika • športna vzgoja • slovenščina 	<p>razložijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obhodni kip • površina kipa • relief (nizek, visok) • dodajanje • odvzemanje
	Montažni kip	<ul style="list-style-type: none"> • naštejejo že znane naravne in umetne materiale • opišejo različnost površin ter barv naravnih in umetnih materialov • spoznajo različne možnosti oblikovanja kipa iz različnih materialov • na primerih umetniških kipov razlikujejo samostojen in sestavljen kip 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo kiparsko tvorbo iz odpadnega materiala in ga enovito pobarvajo • v kombinaciji različnih materialov sestavijo kiparsko tvorbo (montažni kip) 	<ul style="list-style-type: none"> • se navajajo na samostojnost pri uporabi različnih umetnih kiparskih materialov • privzgajajo čut za enovitost materialov in barve • bogatijo smisel za kombinacijo različnih materialov 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja • slovenščina 	<p>opišejo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kiparske materiale (naravne, umetne) • površino, barvo materiala • montažni kip
PROSTORSKO OBLIKOVANJE	Prostor – vrste in oblike prostorov	<ul style="list-style-type: none"> • pojasnijo pojme gradbenik, arhitekt, arhitekturni načrt • opredelijo zunanji in notranji prostor • naštejejo oblike prostorov • pojasnijo namembnost notranjih prostorov 	<ul style="list-style-type: none"> • sestavijo preproste prostorske tvorbe iz odpadnih predmetov • oblikujejo različne oblike prostorov iz enovitega ploskovitega materiala in jih sestavijo v večjo prostorsko tvorbo 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo samostojnost pri konstruiranju tridimenzionalnih oblik • razvijajo zmožnost načrtovanja prostorskih oblik po svoji zamisli 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja 	<p>razlikujejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prostor • arhitekt • arhitekturni načrt • zunanji, notranji prostor • oblika prostora • namembnost prostora

	Zaprta prostor	<ul style="list-style-type: none"> • opredelijo pojem zaprt prostor • opišejo sestavne dele pravokotnega zaprtega prostora • poiščejo primere pravokotnih prostorov v domačem kraju 	<ul style="list-style-type: none"> • ritmično (enakomerno, neenakomerno) sestavljajo prostorsko tvorbo iz pravokotnih zaprtih prostorov 	<ul style="list-style-type: none"> • ob nizanju različnih oblik prostorov razvijajo možnost za smiselno razporeditev prostorov • se navajajo na doslednost pri izrezovanju in lepljenju ploskovitega materiala 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja 	<p>razumejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaprt prostor • sestavni deli zaprtega prostora • pravokotni prostor
	Scenski prostor	<ul style="list-style-type: none"> • osvojijo pojme: gledališče, gledališka igra (za odrasle, otroke), igralci, gledališki oder, scena, režiser, scenograf • opredelijo pojem gledališki oder (negibljiv, gibljiv) • prizorišče na gledališkem odru (scena) • prostori na gledališkem odru (zunanj, notranji) 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo sceno v scenskem prostoru z uporabo uporabnih predmetov in ploskovitega materiala 	<ul style="list-style-type: none"> • pridobivajo možnost za poenostavljanje realnih oblik predmetov • razvijajo domišljijo pri konstruiranju opreme • privzgapajo smisel za likovno urejeno sceno 	<ul style="list-style-type: none"> • slovenščina • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja • matematika 	<p>osvojijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gledališče • gledališka igra, igralec • gledališki oder (gibljiv, negibljiv) • scena • scenograf • režiser

GRAFIKA	Tiskarstvo (grafika), matrica, odtis in umetniška grafika	<ul style="list-style-type: none"> • razložijo že znani pojem tiskarstvo (grafika) • utrdijo pojem matrica • se seznanijo s pojmom grafik umetnik in umetniška grafika • naštejejo naravne in umetne materiale za izdelavo matrice • spoznajo uporabnost različnih materialov oziroma njihovih površin za izdelavo matrice • opišejo postopke že znanih preprostih grafičnih tehnik • spoznajo različne pripomočke za grafično oblikovanje • spoznajo pomembne slovenske grafike in njihova dela 	<ul style="list-style-type: none"> • z odtiskovanjem pečatnika sestavljajo ornamentalno kompozicijo • z materiali različnih površin sestavijo kompozicijo in jo odtisnejo • izvedejo enobarvni ploski tisk 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo tipne in opazovalne zmožnosti • razvijajo izvirnost v izbiri površin materialov • razvijajo smisel za nizanje ritmičnih zaporedij • se navajajo na doslednost pri izvedbi grafične tehnike 	<ul style="list-style-type: none"> • slovenščina • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja • matematika 	<p>prepoznajo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tiskarstvo (grafika) • umetnik, grafik • umetniška grafika • matrica • grafični pripomočki • površina materiala • enobarvni tisk • barvni tisk
---------	---	--	---	---	--	--

3.2.2 Peti razred

LIK. POD.	LIKOVNI PROBLEMI	CILJI REŠEVANJA LIKOVNIH PROBLEMOV			MEDPREDMETNE POVEZAVE	STANDARDI ZNANJA
		USVAJANJE LIKOVNIH POJMOV	LIKOVNO IZRAŽANJE	PRIVZGAJANJE DOŽIVLJAJSKIH NARAVNANOSTI		Likovne pojme opišejo in likovno izrazijo
RISANJE	Črtne (linearne) vrednote in risba	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojasnijo posebnosti črt po obliki, legi (smeri), debelini, dolžini • povedo posebnosti gostega in redkega nizanja različnih črt • opišejo nastalo svetlo in temno črtno ploskev • aplicirajo svetle in temne črtne ploskve s površinami predmetov, rastlin, živali, človeka v naravi in okolju • analizirajo narisane črtne ploskve na risbah vrstnikov in umetnikov 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • narišejo risbo in jo črtno obogatijo 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • se navajajo na samostojno izpolnjevanje narisanih ploskev • se navajajo na vztrajnost pri izpolnjevanju ploskev s črtami 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • slovenščina 	<p>Učenci:</p> <p>razlikujejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • točka • črta (linija) • črta po obliki, smeri, debelini, dolžini • gosto, redko nizanje črt • svetla, temna črtna ploskev
	Ravnotežje (ravnovesje) v gradnji risbe	<ul style="list-style-type: none"> • s pomočjo primerov v naravi in okolju pojasnijo že znani pojem ravnotežje • razložijo osnovne značilnosti likovnega ravnotežja • spoznajo pojma: simetrično in asimetrično ravnotežje • na primerih v naravi in okolju ter umetniških delih določajo simetrično in asimetrično ravnotežje • opredelijo posebnosti razporeditve narisanih podob po risalni ploskvi • spoznajo način risanja risbe od celote k posameznostim 	<ul style="list-style-type: none"> • narišejo kompozicijo v simetričnem ali asimetričnem ravnotežju 	<ul style="list-style-type: none"> • privzgajajo smisel za uravnoteženo razporejanje narisanih podob • pridobivajo občutek za drugačnost asimetrične kompozicije 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja • slovenščina 	<p>opredelijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ravnotežje • likovno ravnotežje • simetrično ravnotežje • asimetrično ravnotežje

Ritem in spreminjanje ritmičnih zaporedij	<ul style="list-style-type: none"> • razložijo pojem ponavljanje podob po obliki, velikosti in barvi • spoznajo pojem ritem • povedo, kje ga srečujemo v naravnih in življenjskih procesih • spoznajo pojma: enakomeren in neenakomeren ritem • se seznanijo s pomembnostjo presledka med nizanem narisanih podob • na primerih umetniških risb poiščejo različna ritmična zaporedja 	<ul style="list-style-type: none"> • komponirajo različna ritmična zaporedja (enakomerna, neenakomerna) 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo občutek za enakost presledkov med nanizanimi podobami • razvijajo domiselnost pri oblikovanju posameznih ritmičnih podob in celotnih zaporedij 	<ul style="list-style-type: none"> • glasbena vzgoja • slovenščina • matematika • športna vzgoja • spoznavanje okolja 	razumejo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • ponavljanje podob • ritem • enakomeren ritem • neenakomeren ritem • presledek
Tiskana pisava in risba	<ul style="list-style-type: none"> • utrdijo spoznanje, da so črke in besedila zbirke znakov, ki se uporabljajo kot sporočilo • razložijo možnosti pisanja teh znakov: ročno (pisani znaki) ali s posebnimi pripomočki (pisalni stroj, računalnik, tiskarski stroj, ...) – tiskani znaki • spoznajo osnovne možnosti oblikovanja črk • seznanijo se z osnovami povezovanja besedila in risbe v enotno sporočilo • na fotografijah primerov sporočil pojasnijo jasnost sporočila in enakovredno zastopnost pisave in risbe 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo kompozicijo v kombinaciji risbe in besedila, sestavljenega iz izrezanih tiskanih črk 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo zmožnost smiselnega kombiniranja besedila in risbe • razvijajo občutek za likovno oblikovano sporočilo 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • slovenščina • glasbena vzgoja 	spoznajo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • sporočilo – črke in besedila (znaki) • ročno napisani znaki • znaki, napisani s pripomočki • besedilo

SLIKANJE	Čiste (nemešane) in nečiste (mešane) barve	<ul style="list-style-type: none"> • s pomočjo barvnih ponazoril (barvni listi, ...) spoznajo pojme čista barva – barve 1. stopnje: magentno rdeča, cianovo modra, rumena • s pomočjo barvnih ponazoril (barvni listi, ...) spoznajo: nastanek barv 2. stopnje – mešane barve (oranžna, zelena, vijoličasta) • pojasnijo posebnosti črne in bele barve ter nastanek lestvice sivin 	<ul style="list-style-type: none"> • iz barv 1. stopnje mešajo barve 2. in 3. stopnje ter gradijo svobodno kompozicijo • mešajo črno in belo barvo ter s svetlimi in temnimi toni oblikujejo uravnoteženo kompozicijo 	<ul style="list-style-type: none"> • se navajajo na mešanje barvnih različic • razvijajo občutek za postopno mešanje barv z barvo • privzgajajo doslednost pri mešanju črne in bele barve 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • slovenščina • glasbena vzgoja • matematika 	<p>prepoznajo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • čiste barve – barve 1. stopnje • mešane barve – barve 2. in 3. stopnje • siva lestvica
	Svetle in temne barve ter njihovi odtenki	<ul style="list-style-type: none"> • s pomočjo ponazoril (barvni listi, ...) določijo najsvetlejšo in najtemnejšo barvo • barve razvrstijo po svetlosti • pojasnijo posledice mešanja svetlih in temnih barv (barva se spreminja) • usvojijo pojem barvni odtenek • na primerih umetniških del opišejo nastanek posameznih odtenkov barv 	<ul style="list-style-type: none"> • z odtenki različnih barv naslikajo sliko z motivom 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo samostojnost pri mešanju barv • razvijajo občutljivost za odtenke iste barve • pri postopnem mešanju barv si privzgajajo občutek za vztrajnost 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • slovenščina • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja 	<p>razumejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • svetlost barve • najsvetlejša, najtemnejša barva • spreminjanje barve • barvni odtenek
	Svetlitev in temnitev barve	<ul style="list-style-type: none"> • s pomočjo ponazoril (barvni listi, ...) določijo belo kot najsvetlejšo in črno kot najtemnejšo barvo • obnovijo nastanek sive barve • pojasnijo svetljenje in temnenje barve z belo in črno • na primerih umetniških del opišejo svetljenje in temnenje barv 	<ul style="list-style-type: none"> • svetlijo in temnijo izbrano barvo in naslikajo sliko z motivom 	<ul style="list-style-type: none"> • se navajajo na postopno dodajanje bele in črne barve k izbrani barvi • ostrijo čut za določanje svetlosti barve 	<ul style="list-style-type: none"> • glasbena vzgoja • spoznavanje okolja • slovenščina 	<p>utrdijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • najsvetlejša, najtemnejša barva • siva barva • svetljenje barv • temnenje barv

	Tople in hladne barve	<ul style="list-style-type: none"> • na primerih pojavov in predmetov v naravi in okolju opredelijo tople in hladne barve • naštejejo primere toplih in hladnih barv in pojasnijo občutke hladnosti in toplote • ugotovijo uporabnost toplih in hladnih barv 	<ul style="list-style-type: none"> • izberejo motiv in ga naslikajo s toplimi in hladnimi barvami • z lepljenjem barvnih ploskev oblikujejo kompozicijo z motivom 	<ul style="list-style-type: none"> • pri mešanju barv si razvijajo občutek za postopno spreminjanje tople in hladne barve • razvijajo smisel za komponiranje toplih in hladnih barv • pri slikanju razvijajo samostojnost pri izbiri toplih in hladnih barv 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja • slovenščina 	ločijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • topla barva • hladna barva
KIPARSTVO	Cel kip - obhodni kip	<ul style="list-style-type: none"> • opredelijo pojem obhodni kip • pojasnijo značilnosti oblikovanja celega kipa – razgibanost, ravnotežje – stabilnost • razložijo postopke oblikovanja kipa (enovitost kiparske gmote, obdelava z vseh strani) • navedene značilnosti opišejo na primerih umetniških kipov ali kipov vrstnikov 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo cele razgibane obhodne kipe iz mehkega materiala 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo zmožnost oblikovanja celega kipa iz enovitega kosa materiala • krepijo občutljivost za rokovanje z mehкими materiali ter ustreznimi orodji • razvijajo smisel za oblikovanje razgibane figure 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja • športna vzgoja • glasbena vzgoja 	razložijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • obhodni kip • celota • detajl • razgiban kip • ravnotežje – stabilnost • enovitost kiparske gmote
	Doprski kip	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo pojem doprski kip • primerjajo cel in doprski kip in pojasnijo razlike • opišejo posebnosti oblikovanja detajlov na glavi (lasje, oči, nos, usta, izraz na obrazu – mimika) • se seznanijo s poenostavljanjem detajlov • razložijo pojem portret • ugotovijo posebnosti doprskih kipov slovenskih in tujih umetnikov 	<ul style="list-style-type: none"> • iz različnih materialov oblikujejo doprsko figuro 	<ul style="list-style-type: none"> • pri oblikovanju mimike na obrazu si razvijajo samostojnost v vnašanju lastnih idej • privzgapajo smisel za poenostavljanje oblik in njenih detajlov • pri oblikovanju z različnimi materiali si razvijajo ročno spretnost 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja • športna vzgoja 	opredelijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • doprski kip • izraz na obrazu – mimika • detajl • poenostavljanje oblik • portret

	Površina in barva kipa	<ul style="list-style-type: none"> • ob opazovanju različnih materialov pojasnijo posebnosti njihovih površin • opredelijo materiale na naravne in umetne • opišejo barvo različnih naravnih materialov • ob fotografijah umetniških kipov pojasnijo namen barvanja površin kipov 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo kip iz različnih materialov in ga barvno poenotijo • oblikujejo kip iz različnih materialov in ga barvno poenotijo 	<ul style="list-style-type: none"> • se navajajo na odkrivanje posebnosti površin naravnih in umetnih kiparskih materialov • se navajajo na smiselno uporabo barve • privzgajajo smisel za lepoto barve in površine različnih materialov 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja • matematika 	spoznajo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • površina kipa • barva kipa • barvno poenotenje kipa
	Relief	<ul style="list-style-type: none"> • opišejo razlike med obhodnim kipom in reliefom • pojasnijo pojma nizek in visok relief • ovrednotijo kiparska dela v domačem kraju 	<ul style="list-style-type: none"> • z mehkim, trdim ali ploskim materialom oblikujejo nizek relief 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo občutek za različnost globine reliefnih površin • razvijajo spretnosti pri oblikovanju raznolikih materialov 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja • slovenščina • športna vzgoja 	prepoznajo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • relief • nizek, visok relief
PROSTORSKO OBLIKOVANJE	Zaprti prostor	<ul style="list-style-type: none"> • pojasnijo pojem zaprti prostor • naštejejo primere zaprtih prostorov v domačem kraju • opišejo gradbene materiale, ki omogočajo trdnost – stabilnost stavb • opišejo različne oblike zaprtih prostorov • navedejo namembnost zaprtih prostorov 	<ul style="list-style-type: none"> • iz embalažnih škatlic sestavljajo vodoravne in navpične prostorske tvorbe • iz ploskovitega materiala oblikujejo različne oblike zaprtih prostorov in jih sestavljajo v večje prostorske tvorbe 	<ul style="list-style-type: none"> • pri oblikovanju tridimenzionalnih oblik razvijajo spretnost • pri sestavljanju zaprtih prostorov v različne kompozicije razvijajo domišljijo • pri oblikovanju iz različnih materialov razvijajo vztrajnost in natančnost 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • slovenščina • spoznavanje okolja • športna vzgoja 	opišejo: <ul style="list-style-type: none"> • zaprti prostor • oblika zaprtega prostora • gradbeni materiali • namembnost zaprtega prostora • sestavljen prostor
	Polzaprti prostor	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo pojem polzaprti prostor • polzaprti prostor primerjajo z zaprtim prostorom • opišejo sestavne dele polzaprtega prostora • naštejejo primere polzaprtih prostorov v okolju 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo gibljiv scenski prostor kot polzaprti prostor v zaprtem prostoru 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo samostojnost pri konstruiranju polzaprtih prostorov • krepijo občutek za drugačen prostor 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • matematika • slovenščina 	razlikujejo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • zaprti prostor • polzaprti prostor • sestavni del polzaprtega prostora • scenski prostor

	Likovno preoblikovanje okolja	<ul style="list-style-type: none"> • se pogovorijo o ureditvi šolskega okolja (vrste, oblike, velikosti, namembnosti, uporabnosti stavb, zdravi materiali) • po svoji zamisli predlagajo možnosti preureditve navedenih stavb v šolskem okolju • naštejejo kulturne spomenike v šolskem okolju • opredelijo pomembnost in skrbzanje 	<ul style="list-style-type: none"> • po svoji zamisli oblikujejo stavbe, ki si jih želijo drugačne v šolskem okolju 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo kritičen odnos do neurejenosti okolja • se navajajo na uporabo zdravih materialov • razvijajo pravilen odnos do kulturnih spomenikov v kraju 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • slovenščina • matematika 	<ul style="list-style-type: none"> • primernost oblik, velikosti, materialov stavb • uporabnost stavb • kulturni spomeniki
GRAFIKA	Tiskarstvo – grafika	<ul style="list-style-type: none"> • utrdijo pojem umetniška grafika (umetnik izdelovalec osnutka, risbe, matrice, odtisa) • spoznajo pomen označbe umetniške grafike in števila odtisov • spoznajo dela vidnejših slovenskih grafikov • spoznajo značilnosti strojnega tiskanja • (osnutek, tisk s stroji, število izvodov, označitev) • pojasnijo namen množičnega reproduciranja strojno natisnjenih grafik • razložijo razliko med risbo, sliko in grafiko • spoznajo materiale in orodja ter postopke za izdelavo zahtevnejših grafičnih tehnik 	<ul style="list-style-type: none"> • uredijo kompozicijo in za izdelavo matrice uporabijo različne materiale • izvedejo tehniko ploskega tiska v več barvah 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo zmožnost ravnanja z zahtevnejšimi grafičnimi orodji in materiali • se navajajo na postopnost in doslednost izvajanja grafične tehnike • razvijajo smisel za kombiniranje materialov različnih površin • privzgapajo čut za pomembnost čistosti grafičnega lista 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • matematika • slovenščina 	<ul style="list-style-type: none"> • razlikujejo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • umetniška grafika • ročni tisk • osnutek • matrica • odtis • število odtisov • označitev grafike • strojni tisk • oblikovalec • množičnost izvodov • naklada

3.2.3 Šesti razred

LIK. POD.	LIKOVNI PROBLEMI	CILJI REŠEVANJA LIKOVNIH PROBLEMOV			MEDPREDMETNE POVEZAVE	STANDARDI ZNANJA
		USVAJANJE LIKOVNIH POJMOV	LIKOVNO IZRAŽANJE	PRIVZGAJANJE DOŽIVLJAJSKIH NARAVNANOSTI		
RISANJE	Črtne vrednote in površine	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojasnijo nastanek črte • ločijo prostoročno in tehnično črto • spoznajo pojem obris ali kontura • pojasnijo posebnosti gostega in redkega nizanja črt na ploskvah, nastalih z obrisom • spoznajo pojem struktura in tekstura predmeta • pojasnijo možnosti črtne upodobitve strukture in teksture • spoznajo pojem faktura (sled roke, orodja na izdelku) patina (posledica vpliva ozračja) in možnosti črtne upodobitve takih površin • ločijo značilnosti naravnih in umetnih površin 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • narišejo kompozicijo, z obrisi in s črtami predstavijo različne površine • narišejo ritmično kompozicijo in izpolnijo površine 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bogatijo opazovalne sposobnosti • se navajajo na doslednost pri izpolnjevanju površin • privzgamajo čut za uravnoteženo razporejanje svetlih in temnih površin po risarskem formatu 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja • športna vzgoja • slovenščina 	<p>Učenci:</p> <p>opredelijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • točka, črta • prostoročna, tehnična črta • obris ali kontura • struktura • tekstura • faktura • naravna, umetna površina

	Kompozicija – sestava risbe	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo pomembnost uravnoveženega razporejanja narisanih podob po risalnem formatu • usvojijo pojem kompozicija • razlikujejo značilnosti somerne ali simetrične ter nesomerne ali asimetrične kompozicije • spoznajo pomembnost navidezne središčne osi na likovnem delu • primerjajo kompozicijo na risbi s kompozicijo na sliki, kipu in zgradbi • na primerih umetniških del ugotovljajo različnost kompozicij 	<ul style="list-style-type: none"> • narišejo risbo z motivom po načelu simetrične ali asimetrične kompozicije 	<ul style="list-style-type: none"> • ostrijo čut za simetrično in asimetrično razporejanje podob po formatu risalnega lista • razvijajo zmožnost opažanja ravnotežja na likovnem delu ali primerih iz vsakdanjega življenja 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja • slovenščina • športna vzgoja 	<p>utrdijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ravnotežje • simetričnost (somerne) • asimetričnost (nesomerne) • kompozicija v risbi, sliki, kipu, stavbi
SLIKANJE	Barve in barvni krog	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo pomen svetlobe za nastanek barve • spoznajo pojma barvni spekter in barvni prehodi (mavrica) • spoznajo posebnosti barvnega kroga in pojem nasičena barva • utrdijo znanje o barvah 1., 2., 3. stopnje • spoznajo pojem nevtralne barve in tonska lestvica 	<ul style="list-style-type: none"> • mešajo barve iz barvnega kroga in uredijo svobodno kompozicijo • naslikajo motiv z mešanjem nevtralnih barv 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo občutek za različnost ene barve • razvijajo zmožnost mešanja barv • se navajajo na postopno mešanje barv 	<ul style="list-style-type: none"> • glasbena vzgoja • slovenščina • spoznavanje okolja 	<p>osvojijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • barvni spekter • barvni krog • nasičena barva • barve 1., 2., 3. stopnje • nevtralna barva • tonska lestvica
	Pestre, manj pestre in nepestrre barve	<ul style="list-style-type: none"> • razložijo pojem čista (nasičena) barva • razlikujejo pestre in nepestrre barve • spoznajo postopek nastajanja manj pestrih barv • opredelijo uporabnost pestrih in nepestrih barv • naštejejo primere pestrih in nepestrih barv v okolju in naravi 	<ul style="list-style-type: none"> • z lepljenjem barvnih ploskev oblikujejo sliko z motivom v pestrih ali nepestrih barvah • naslikajo sliko z motivom v kombinaciji pestrih in nepestrih barv 	<ul style="list-style-type: none"> • se navajajo na izbiro ustreznega motiva za slikanje s pestrimi ali nepestrimi barvami • razvijajo senzibilnost za barvno moč 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • slovenščina • glasbena vzgoja 	<p>razumejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nasičena (čista) barva • pestra, nepestra barva • manj pestra barva

	Svetlostni in barvni odtenki	<ul style="list-style-type: none"> • razlikujejo barvne lastnosti ali značilnosti (barvnost, barvna čistost, barvna svetlost) • razložijo spreminjanje barve z belo in črno – svetlostni odtenek • utrdijo znanje o nastanku različice barve – barvni odtenek • opredelijo uporabnost svetlostnih in barvnih odtenkov • na umetniških delih opisujejo prevladujoče svetlostne in barvne odtenke 	<ul style="list-style-type: none"> • izbrano barvo svetlijo in temniijo z belo in črno ter oblikujejo kompozicijo • naslikajo sliko z barvnimi in svetlostnimi odtenki 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo občutek za stopnjevanje barve po svetlostni stopnji • razvijajo občutek za postopno spreminjanje barve z barvo • privzgapajo občutek za komponiranje svetlostnih in barvnih odtenkov • razvijajo vztrajnost pri mešanju odtenkov 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja • glasbena vzgoja • slovenščina • športna vzgoja 	<p>utrdijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • barvna lastnost (barvnost, barvna svetlost, barvna čistost) • svetlostni odtenek • različica barve – barvni odtenek
KIPARSTVO	Načini kiparskega oblikovanja	<ul style="list-style-type: none"> • navedejo posebnosti izražanja s črto, barvo in otipljivo obliko • opredelijo obhodni kip • razložijo značilnosti reliefa kot kiparske oblike • ločijo nizek, visok in vgreznjen relief • naštejejo različne materiale, barve materialov (patina) in opišejo načine obdelave • pojasnijo namembnost kipov (eksterieri, interieri) • spoznajo pojme: domača obrt in ljudska umetnost ter industrijsko oblikovanje predmetov 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo razgiban obhodni kip iz mehkega materiala • oblikujejo različne vrste reliefov iz različnih materialov 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo zmožnost za uporabo različnih kiparskih materialov in njihovih pripomočkov • se navajajo na samostojno izvajanje postopkov kiparske tehnike pri oblikovanju različnih reliefov • se navajajo na cenjenje kipov kot umetnin na javnih površinah, v galerijah in stanovanjih 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • matematika • slovenščina • športna vzgoja 	<p>poznajo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • otipljivost oblike • obhodni kip • relief – nizek, visok, ugreznjen • barva materiala • patina

	Kompozicija kipa	<ul style="list-style-type: none"> • utrdijo že znane pojme: somerna (simetrična), nesomerna (nesimetrična) kompozicija • opredelijo stabilnost kipa v simetrični kompoziciji • opredelijo stabilnost kipa v asimetrični kompoziciji • pojasnijo značilnosti malega in velikega kipa 	<ul style="list-style-type: none"> • iz različnih materialov oblikujejo kipe v simetrični in asimetrični kompoziciji 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo zmožnost oblikovanja kipa v uravnoteženi kompoziciji • razvijajo občutek za tretjo dimenzijo 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje okolja • slovenščina • glasbena vzgoja • matematika 	utrdijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • stabilnost kipa • simetrična (somerna) kompozicija kipa • asimetrična (nesomerna) kompozicija kipa
PROSTORSKO OBLIKOVANJE	Zaprto, polodprto, polzaprt prostor	<ul style="list-style-type: none"> • opredelijo pojme prostor, stavbarstvo (arhitektura) • pojasnijo delo arhitekta (skica, idejni načrt, gradbeni, izvedbeni načrt) • razložijo posebnosti naravnega in umetnega prostora • opišejo značilnosti notranjega in zunanjega prostora • opredelijo zaprt, polzaprt in polodprt prostor • se seznanijo s konstrukcijo in stabilnostjo stavbe • opišejo posebnosti enovitega prostora in različnost členjenja prostorov • naštejejo primere različnih prostorov v domačem kraju 	<ul style="list-style-type: none"> • iz upogibnega materiala in embalažnih škotel oblikujejo prostorsko tvorbo s prehodi iz zaprtih prostorov v polzaprte in polodprte prostore 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo zmožnost kombiniranja različnih oblik prostorov pri oblikovanju prostorske tvorbe • privzgačajo občutek za kombiniranje prostorskih oblik s ploskovitimi materiali • se navajajo na samostojno konstruiranje prostorske tvorbe • se navajajo na natančnost in doslednost 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • spoznavanje okolja 	poznajo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • prostor • stavbarstvo (arhitektura) • arhitekt (skica, idejni, izvedbeni, gradbeni načrt) • naravni, umetni materiali • notranji, zunanji prostor • zaprt, polzaprt, polodprt prostor • enovit, razčlenjen prostor • konstrukcija, stabilnost prostora

GRAFIKA	<p>Umetniška in industrijska grafika</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pojasnijo nepopolnljivost risbe in slike (unikat) • razložijo možnosti reproduciranja podob z matrico • naštejejo primere naravnih in umetnih materialov za izdelavo matrice • razložijo značilnosti umetniške grafike (osnutek, risba, matrica, tiskanje, omejeno število odtisov – grafičnih listov, označitev) • spoznajo pojem industrijska grafika • spoznajo značilnosti industrijske grafike (osnutek, strojni tisk, visoka naklada, podpis oblikovalca) • spoznajo postopke zahtevnejših grafičnih tehnik • na primerih umetniških grafik ugotavljajo izvedbo različnih grafičnih tehnik 	<ul style="list-style-type: none"> • izdelajo matrico in odtisnejo grafični list v visokem tisku • izvedejo ploski tisk s tempera ali tiskarskimi barvami 	<ul style="list-style-type: none"> • krepijo občutek za uporabo svetle linije na temnem ozadju • se navajajo na izvorno črtno izpolnjevanje površin • pridobivajo spretnost ob rokovanju z novimi materiali • se navajajo na vztrajnost pri oblikovanju matrice • privzgamajo odgovornost za čistost izvedbe grafičnega lista 	<ul style="list-style-type: none"> • slovenščina • spoznavanje okolja 	<p>razumejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • grafika • osnutek, risba, matrica (odtis) • grafični list • umetniška grafika • industrijska grafika • naklada • unikat • oblikovalec • grafične tehnike (linorez, lesorez, suha igla, monotipija)
----------------	--	---	---	--	---	---

3.2.4 Temeljni in minimalni standardi znanja

Likovne pojme zapisane v zadnjem stolpcu razpredelnice, učenci usvojijo tako, da jih opišejo in uporabijo v svojih likovnih delih pri neposrednem likovnem izražanju. To so minimalni in hkrati tudi temeljni standarde znanja, saj pri njihovem usvajanju ni poudarjeno širjenje, temveč poglobljanje njihove vsebine.

3.2.5 Specialnodidaktična priporočila za drugo vzgojno-izobraževalno obdobje

Priporočila za spodbujanje likovne dejavnosti učencev v obdobju prehoda iz spontanega v zavestno delo

Pri učencih v starosti od devet do enajst let prihaja do združevanja kognitivnega in vizualnega razvoja. Likovni izdelek, ki nastaja pri likovnem izražanju, ni več podrejen predstavi, učenci opuščajo intuitivno pridobljene pojme in prehajajo v čas vizualnega realizma. Izražati se začnejo na podlagi meril, ki so jih pridobili iz vizualne izkušnje. Spontanost se torej umika razumu, učenci želijo prikazati realne podobe, zato pogosto opazimo pasivno posnemanje drugih izdelkov z realističnimi podobami. Da bo likovno izražanje učencev postajalo bolj dovršeno in samosvoje, jih je nujno treba likovno razvijati in bogatiti. Spodbuditi jih je treba k iskanju novih izraznih načinov. Izhodišče za to pa je razumsko doživetje ob natančnejšem opazovanju predmetov in pojavov v naravi in okolju. To pa učitelj dosega s pestrim in živim opisovanjem, podkrepjenim s prikazom na nazornih učnih sredstvih. Likovne motive mora izbirati tako, da bodo jasni in razumljivi. Učenci so jih zmožni povezati z likovnimi pojmi in preprostejšimi zakonitostmi likovnih elementov in oblikovalnih načel. Že v četrtem in petem razredu so zmožni kritično in z razumom dojeti in upoštevati črtne, barvne in prostorsko-oblikovalske vrednote. Torej dosledneje oblikovati in bogatiti črtne površine, mešati barve, uporabiti kontraste barv in njihove harmonije, kontraste oblik in prostora, upoštevati kompozicijska načela, ki pa jih ne motijo še značilna nepravilna oblikovalna razmerja. Že v šestem razredu se likovni izraz učencev izpopolni, likovno izražanje pa je že čisto zavestno. Zmožni so že ločevanja in razčlenjevanja ter sestavljanja elementov v nove skladne celote likovno in verbalno.

Dovršenost likovnega izražanja je v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju povezana tudi z razvitejšimi motoričnimi zmožnostmi. Zmožni so ravnati z zahtevnejšimi materiali in orodji.

Tudi v tem vzgojno-izobraževalnem obdobju mora učitelj spremljati likovni razvoj posameznega učenca, njegovo individualno izražanje ter njegovo spoznavanje in razumevanje likovnih pojmov. Pozoren je tudi na izražanje čustev in učenčev socialni ter moralni razvoj in interes za likovno izražanje. Starostni stopnji učencev so prilagojene tudi vsebine v učnih načrtih, ki jih učitelj realizira v gibljivem (fleksibilnem) učnem procesu in s tem omogoči vsestranski likovni razvoj vsakega učenca.

Pri vseh likovnih področjih (risanje, slikanje, kiparstvo, prostorsko oblikovanje in grafika) mora učitelj negovati individualno izražanje učencev. Likovne naloge oblikuje problemsko in v povezavi z vzgojno-izobraževalnimi vsebinami drugih predmetnih področij. Likovna naloga izhaja iz likovnega problema, izhodišče za likovno izrazno delo je torej likovni problem. Učitelj lahko zasnuje likovni problem na podlagi spoznanih likovnih pojmov, spoznanih likovnih materialov ni orodij ter izbranega likovnega motiva. Uspešnost izvajanja vsebin učnega načrta je po posameznih področjih odvisna od uporabe sodobnih oblik in metod dela. Poleg običajnih metod dela sta zelo primerni metoda širjenja in elaboriranja likovnih senzibilnosti ter metoda estetske komunikacije, ki omogočata izvirno in lastno iskanje rešitev. V učnem procesu namenjamo posebno pozornost učenčevemu pravilnemu, odgovornemu in varnemu ravnanju z likovnimi materiali in orodji pri vseh likovnih področjih. Veliko pozornosti namenja, tudi poglobljenemu načinu spoznavanja umetniških stvaritev, njihovih ustvarjalcev in kulturnih ustanov, vizualnim komunikacijam, analizi okolja in ekološkimi problemom (ogledi razstav, kulturnih ustanov, ateljejev).

Usvajanje likovnih pojmov

Usvajanje likovnih pojmov od 4. do 6. razreda temelji na učiteljevi uspešni motivaciji učencev z različnimi metodami, posebej še z metodo širjenja in elaboriranja likovnih senzibilnosti in z metodo estetske komunikacije. Učenci z njihovo pomočjo neprisiljeno bogatijo občutljivost za likovne elemente, njihovo ločevanje, razčlenjanje in sestavljanje v nove skladne celote, spodbujajo izvirnost in lastno iskanje rešitev, spoznavajo posebnosti zahtevnejših likovnih materialov in orodij, spoznavajo in dojemajo likovna dela umetnikov ter kulturne ustanove, vizualne komunikacije, pa tudi različne načine likovnega izražanja.

Bolj kritično in razumno dojetje likovnih elementov in zakonitosti oblikovalnih načel omogočajo učitelju, da učence ob sproščanju čustvenih in razumskih zmogljivosti navaja na vrednotenje njihovih likovnih del in del njihovih vrstnikov.

Likovno izražanje

Likovno izražanje je spontana in ustvarjalno interpretacija doživetij učencev in zavestnejša uporaba spoznanih likovnih pojmov. Gre za svobodno in spontano interpretacijo z likovnimi znaki oblikovanih misli s pomočjo raznolikih likovnih materialov in orodij. Učitelj spodbuja učence k samostojnemu, samosvojemu izražanju misli z individualnim izrazom. To pa dosega s spodbujanjem učencev k strukturiranemu razumevanju predmetov in pojavov v naravi ter okolju. Z uporabo zahtevnejših materialov in orodij si razvijajo učenci ročne spretnosti ter občutljivost in zmožnost samostojnega raziskovanja posebnosti likovnih materialov ter orodij. To omogoča, da vnašajo v likovno izražanje svoje zamisli, čutenja, spoznanja in izvirno izražanje.

Privzganje doživljajskih naravnosti

Predstavlja skladno in celostno ponotranjenje pridobljenega in usvojenega, ki se pri učencih na zunaj kaže kot odnos do lastnega dela, dela sošolcev, dela umetnikov, kot spoštljiv odnos do naravnega, kulturnega in socialnega okolja ter čustvenega odnosa do narave. Pri izpeljevanju likovnih nalog pa se kaže kot učenčeva samoiniciativnost, samostojnost, sproščenost in izvirnost izražanja. Zato je zelo pomembno, kako učitelj spodbuja učence k likovni dejavnosti, kako namenja pozornost njihovi individualni izraznosti glede na starostno stopnjo in razvoj čutov, zanimanju za likovno izražanje ter razvoju ustvarjalnosti.

Medpredmetne povezave

Pri načrtovanju likovnih nalog za učence išče učitelj smiselne povezave z drugimi predmetnimi področji. Pri tem pa je pomembno, da se likovne naloge izvajajo po likovnih načelih in zakonitostih, da so zasnovane likovno in ohranijo celostnost in čistost predmeta likovna vzgoja. Učencem mora učitelj dati možnost rešiti likovne naloge ustvarjalno, samosvoje likovno, primerno njihovim psihofizičnim zmožnostim in individualnemu izražanju.

Izhodišča za izvedbo povezave predmeta likovna vzgoja z drugimi predmetnimi področji lahko učitelj poišče v likovnem področju, likovni tehniki, likovnem motivu ali likovnem pojmu. Likovne pojme lahko učitelj povezuje z že usvojenimi pojmi pri predmetih spoznavanje okolja, glasbena vzgoja, slovenščina, matematika, športna vzgoja ali obratno.

Časovni okvir

V drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju osnovne šole je za predmet likovna vzgoja namenjenih 175 ur. To sta dve uri na teden (kot blok uri ali drugače) v četrtem in petem razredu in ena ura na teden v šestem razredu (priporočamo blok uro na 14 dni). Učitelj mora v okviru 70 ur v četrtem in petem razredu in v okviru 35 ur v šestem razredu izpeljati celotne vsebine predvidenih likovnih področij. Posameznim likovnim področjem nameni približno enako število ur.

Vrednotenje učenčevih izdelkov in zapis dosežkov

Likovno vrednotenje je določanje vrednosti opravljenega učenčevega dela v učni uri, in sicer glede na njegovo prizadevnost za uresničevanje ciljev pri usvajanju likovnih pojmov, likovnem izražanju in privzgajanju doživljajskih naravnosti. Cilj vrednotenja ni samo ocena izdelka, temveč tudi ocena učenčevega dela, ki temelji na napredovanju v celotnem učnem procesu. Zato mora učitelj vrednotiti učenčevo dejavnost v celotnem učnem procesu. Takšno vrednotenje učenčevega dosežka (njegovo delo in napredek) obsega dosežke na afektivnem, psihomotoričnem in kognitivnem področju.

Po vsaki končani likovni nalogi vrednoti učitelj z učenci, in sicer ob razstavljenih, dokončanih in nedokončanih likovnih izdelkih, dosežene cilje po izoblikovanih kriterijih, ki izhajajo iz likovne naloge. Napredek posameznega učenca učitelj sproti zapisuje opisno ali številčno. Sprotni opisni ali številčni zapisi so tudi izhodišče za oblikovanje končne opisne ali številčne ocene. Objektivne kritike morajo biti smernice za nadaljnje delo. Krepiti morajo učenčevo emocionalno, moralno, motivacijsko, estetsko in intelektualno komponento.

3.3 TRETJE VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

3.3.1 Sedmi razred

LIK. POD.	LIKOVNI PROBLEMI	CILJI REŠEVANJA LIKOVNIH PROBLEMOV			MEDPREDMETNE POVEZAVE	STANDARDI ZNANJA
		USVAJANJE LIKOVNIH POJMOV	LIKOVNO IZRAŽANJE	PRIVZGAJANJE DOŽIVLJAJSKIH NARAVNANOSTI		
RISANJE	Kompozicija risbe	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usvojijo pojme: simetrična, asimetrična, razgibana (dinamična), nerazgibana (statična) kompozicija • razlikujejo pojem odnos delov do celote • na primerih umetniških del pojasnijo različne oblike kompozicij 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • z linearnimi elementi upodobijo različne oblike kompozicij 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • se navajajo na samostojno odkrivanje posebnosti kompozicij na umetniških delih • ostrijo čut za ravnovesje • razvijajo likovno domišljijo 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • slovenščina • glasbena vzgoja • športna vzgoja 	<p>Učenci:</p> <p>razložijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • točka • črta (linija) • ploskve z obrisom • tekstura • raster • odnos delov do celote • kompozicija: vodoravna, navpična, poševna, krožna, svobodna • sorazmerje • ravnovesje
	Okrasek (ornament)	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo ornamentalne zakonitosti: enakost, nasprotja, razdelitev podob (intervali), stilizacija • ločijo oblike in motive ornamentov • naštejejo ornamentalne posebnosti na demonstriranih umetniških delih 	<ul style="list-style-type: none"> • komponirajo različne oblike okraskov z različno motiviko 	<ul style="list-style-type: none"> • privzgajajo smisel za ritmično razporejanje podob • se navajajo na doslednost pri nizanju podob • razvijajo likovno domišljijo in likovni spomin 	<ul style="list-style-type: none"> • glasbena vzgoja • slovenščina • matematika • športna vzgoja 	<p>povežejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • črtni (linearni) okraski (ornament) • okrasek z barvno ploskvijo • ritmično ponavljanje • interval • stilizacija

SLIKANJE	Barvna ubranost (harmonija)	<ul style="list-style-type: none"> osvojijo pojem ubranost (harmonija) opišejo posebnosti barvne ubranosti z dvema, tremi barvami pojasnijo pojem neskladje opredelijo pojem disharmonija določijo pomen barvne kompozicije 	<ul style="list-style-type: none"> mešajo barve in naslikajo kompozicijo s harmoničnimi barvami 	<ul style="list-style-type: none"> bogatijo zmožnost mešanja barv in njihovega kombiniranja se navajajo na samostojnost pri kombiniranju barv razvijajo občutljivost za določanje skladnih tonov 	<ul style="list-style-type: none"> glasbena vzgoja slovenščina matemtika športna vzgoja zgodovina 	razlikujejo pojme: <ul style="list-style-type: none"> ubranost (harmonija) neskladje (disharmonija) monotonija barvna kompozicija
	Barvna nasprotja (kontrasti)	<ul style="list-style-type: none"> osvojijo pojem nasprotje (kontrast) navedejo posebnosti komplementarnega nasprotja in odnose barvnih parov podajo značilnosti toplo hladne kombinacije barv pojasnijo učinke svetlo temne kombinacije barv analizirajo barvna nasprotja na predmetih v okolju, naravi in na umetniških delih 	<ul style="list-style-type: none"> naslikajo sliko z uporabo enega ali več barvnih nasprotij 	<ul style="list-style-type: none"> razvijajo smisel za barvne kombinacije privzgapajo doslednost pri izvajanju slikarske tehnike se navajajo na samostojno izvedbo likovne naloge v celoti 	<ul style="list-style-type: none"> glasbena vzgoja slovenščina matematika tehnika in tehnologija športna vzgoja 	razložijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> nasprotje (kontrast) komplementarni kontrast komplementarni barvni pari toplo hladni kontrast svetlo temni kontrast
KIPARSTVO	Relief	<ul style="list-style-type: none"> ugotovijo razliko med obhodno in reliefno plastiko opredelijo vrste reliefov: nizek, visok, ugreznjen naštejejo značilnosti posameznih vrst reliefov spoznajo posebnosti kiparskih tehnik in ustreznih pripomočkov pojasnijo pojem negativ in pozitiv (odlitek) reliefa na fotografijah reliefov umetnikov določijo reliefne značilnosti 	<ul style="list-style-type: none"> oblikujejo reliefe različnih oblik, formatov, velikosti iz različnih materialov 	<ul style="list-style-type: none"> privzgapajo smisel za razgibanost upodobljenega motiva razvijajo zmožnost izvajanja različnih postopkov za izvedbo kiparske tehnike 	<ul style="list-style-type: none"> geografija matematika tehnika in tehnologija fizika kemija zgodovina 	pojasnijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> relief: nizek, visok, ugreznjen kiparski materiali: mehki, trdi, tekoči, ploski, upogibni dodajanje odvzemanje negativ, pozitiv (odlitek)

	Obhodni kip (plastika)	<ul style="list-style-type: none"> • usvojijo kiparske pojme: prostor (volumen), gmota (masa), oblika, kompozicija, stojnost, površina, barva • spoznajo pomen vida in tipa za zaznavanje kiparskih oblik • opredelijo pojem obhodni kip (plastika) • opišejo pomen kompozicije v kiparskem delu • naštejejo značilnosti otipljivih oblik – geometrijske in negeometrijske oblike • na primerih kiparskih umetnin ugotovijo namembnost kipov • naštejejo kiparske materiale in orodja 	<ul style="list-style-type: none"> • modelirajo obhodne (prosto stoječe) razgibane kipe z dodajanjem in odvzemanjem materiala 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo občutek za tretjo dimenzijo • se navajajo na sproščeno vgrajevanje lastnih idej za oblikovanje razgibane figure • ob izvajanju različnih likovnih tehnik si razvijajo samostojnost in ročno spretnost 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • tehnika in tehnologija • kemija • fizika • zgodovina 	<p>opredelijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kip (plastika) • volumen • prostor • gmota • stojnost • oblika • površina • barva • kiparstvo (plastično oblikovanje) • obhodni kip • geometrijska, negeometrijska oblika • kiparski materiali in orodja
GRAFIKA	Tiskastvo – umetniška in industrijska grafika	<ul style="list-style-type: none"> • naštejejo grafične pojme: osnutek, matrica, tiskanje, grafični list, originalni grafični list, unikat • opišejo značilnosti in posebnosti industrijske in umetniške grafike • opišejo ročni in industrijski tisk • spoznajo posebnosti grafičnih tehnik • na demonstriranih umetniških grafikah opišejo posebnosti kompozicijskih rešitev, grafične tehnike in tiskov 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo matrico in odtisnejo grafični list v visokem tisku • oblikujejo preprosto kompozicijo in jo realizirajo v globokem ali ploskem tisku 	<ul style="list-style-type: none"> • se navajajo na dejavno sodelovanje pri skupinski demonstraciji • razvijajo možnost ustvarjalne uporabe posredovanih navodil za izvajanje grafične tehnike • se navajajo na izvirno linearno izpolnjevanje površin pri upodabljanju motiva • se navajajo na čisto izvedbo grafičnega lista 	<ul style="list-style-type: none"> • slovenščina • zgodovina 	<p>razložijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tiskanje • osnutek • matrica • grafični list • originalna grafika • unikat • industrijska grafika • umetniška grafika • naklada • označitev grafičnega lista • material • orodje • grafična tehnika

PROSTORSKO OBLIKOVANJE	Zunanji in notranji arhitekturni prostori	<ul style="list-style-type: none"> • opišejo doživljanje arhitekturnega prostora (neposredno izkustvo) • analizirajo zunanji prostor • razložijo pojem urbanistični prostor • pojasnijo značilnosti tipov naselja • analizirajo ureditev okolja glede na funkcionalnost in estetskost • spoznajo vrste gradenj: masivna, skeletna, ploska • navedejo posebnosti gradenj (poudarek na moderni gradnji) • naštejejo posebnosti notranjih prostorov 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo različne prostorske tvorbe 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo samostojnost ob oblikovanju različnih prostorov • razvijajo natančnost pri izrezovanju posameznih ploskev • pridobivajo občutek za uporabno ureditev prostora • razvijajo smisel za kombiniranje različnih vrst prostorov • se navajajo na vrednotenje ob primerjavi arhitekturnih prostorov 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • tehnika in tehnologija • geografija • zgodovina 	razložijo pojme: <ul style="list-style-type: none"> • arhitekturni prostor • zunanji prostor • notranji prostor • zaprt, polzaprt, polodprt prostor • urbanistični prostor • oblike naselij • vrste gradenj: masivna, skeletna, ploska
-------------------------------	---	--	---	--	---	---

3.3.2 Osmi razred

LIK. POD.	LIKOVNI PROBLEMI	CILJI REŠEVANJA LIKOVNIH PROBLEMOV			MEDPREDMETNE POVEZAVE	STANDARDI ZNANJA
		USVAJANJE LIKOVNIH POJMOV	LIKOVNO IZRAŽANJE	PRIVZGAJANJE DOŽIVLJAJSKIH NARAVNANOSTI		Likovne pojme opišejo in likovno izrazijo
RISANJE	Vidni (vizualni) prostor na ploskvi	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usvojijo pojem vidni prostor na ploskvi – likovni prostor • spoznajo načine upodobitve prostora na ploskvi (prostorski ključ) i) • nizanje podob v višino, nizanje planov z zmanjševanjem podob, delno prekrivanje, geometrijska ali linearna perspektiva, spreminjanje intenzivnosti linij in obrisov podob, risarska modelacija (svetloba in senca), fantazijski način upodobitve tretje dimenzije 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • narišejo risbe po opazovanju ali spominu in upoštevajo različne načine upodobitve prostora na ploskvi 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • se navajajo na poglobljeno opazovanje predmetov in pojavov v okolju • pridobivajo možnost povezovanja opazovanja predmetov v prostoru in risarskega izražanja s pravili • razvijajo smisel za samostojno vizualno interpretacijo 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • fizika • tehnika in tehnologija • geografija • zgodovina 	<p>Učenci:</p> <p>precizirajo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vidni (vizualni) prostor • likovni prostor • prostorski ključ • prostorski plani • stekanje linij • geometrijska, linearna perspektiva • risarska modelacija
	Konstrukcijsko risanje predmetov	<ul style="list-style-type: none"> • osvojijo pojme: razmerje (proporc), sorazmerje, nesorazmerje (disproporcionalnost), vizirka, viziranje • spoznajo postopke konstrukcijskega risanja predmeta s pomočjo vizirke (določanje višine, dolžine, širine predmeta) • spoznajo posebnosti risanja razmerij med več predmeti (pozitiven, negativen prostor) 	<ul style="list-style-type: none"> • narišejo predmete s pomočjo viziranja po pravilih konstrukcijskega risanja • narišejo motiv po opazovanju z določanjem različnih velikosti opazovanih predmetov 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo občutek za razmerja pri predmetu in več predmetov v prostoru • se navajajo na doslednost upoštevanja pravil odmerjanja dimenzij 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • fizika • tehnika in tehnologija • geografija • zgodovina 	<p>razumejo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razmerje (proporc) • sorazmerje • nesorazmerje (disproporcionalnost) • vizirka – viziranje • konstrukcijsko risanje • zorni kot • vidno (vizualno) razmerje • pozitiven, negativen prostor

SLIKANJE	Barvna nasprotja (kontrasti)	<ul style="list-style-type: none"> • utrdijo pojme: svetlost, moč, čistost, nasičenost (kakovost) barve • spoznajo posebnosti spreminjanja moči, čistosti, nasičenosti barve • opredelijo pojem vrednostno (kakovostno) barvno nasprotje (kontrast) • ugotovijo učinek svetlih in temnih barv na slikarski površini • med komplementarnimi dvojicami določijo količinsko razmerje svetle in temne barve za uravnoteženost barvne kompozicije • pojasnijo vpliv tople in hladne barve na količinsko razmerje barvnih ploskev • opredelijo pojem količinsko (kvantitativno) nasprotje (kontrast) • analizirajo kakovostno in količinsko nasprotje na umetniških delih • poiščejo primere kakovostnega in količinskega nasprotja v okolju in naravi 	<ul style="list-style-type: none"> • naslikajo kompozicijo v kombinaciji čiste (nasičene, pestre) in mešane barve z belo in črno barvo • gradijo barvno kompozicijo v uravnoteženem količinskem razmerju barvnih ploskev komplementarnih parov 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo občutek za kombiniranje čiste in mešane barve • razvijajo senzibilnost za barvne kvalitete • privzgapajo smisel za oblikovanje harmoničnega barvnega ravnovesja • se navajajo na samostojno analizo likovnih del 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • fizika • slovenščina • glasbena vzgoja 	<p>opredelijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • svetlost, moč, čistost, nasičenost (kakovost) barve • vrednostno (kakovostno) barvno nasprotje (kontrast) • količinsko razmerje • komplementarne dvojice • količinsko (kvantitativno) barvno nasprotje (kontrast) • likovna kompozicija • slikarski prostor
-----------------	------------------------------	---	--	---	--	--

KIPARSTVO	<p>Oblikovanje telesnih (plastičnih) oblik</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ločijo obhodni (obli) in reliefni kip (plastiko) kot zvrst kiparstva • opredelijo pojem montažni kip • glede na vlogo in nalogo, ki ju ima kip, razlikujejo med samostojnim in arhitekturnim kipom • pojasnijo pojem portalni kip • usvojijo pojem mala in velika (monumentalna) plastika • ločijo predmetni (figuralni) in nepredmetni (nefiguralni) kip • spoznajo dela znanih slovenskih in drugih kiparjev 	<ul style="list-style-type: none"> • v mehke ali trde materiale oblikujejo figuralni ali nefiguralni kip • izdelajo montažni kip (plastiko) iz odpadnih materialov 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo prostorsko predstavljivost in domišljijo • se navajajo na samostojno realizacijo svojih kiparskih idej • se navajajo na vrednotenje figuralnih in nefiguralnih kiparskih oblik 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • fizika • tehnika in tehnologija • zgodovina 	<p>razložijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obhodni (obli) kip (plastika) • relief • zvrst kiparstva • montažni kip • samostojni kip • arhitekturni kip • portalni kip • mala plastika • velika (monumentalna) plastika • predmetni (figuralni) kip • nepredmetni (nefiguralni) kip
-----------	--	--	--	--	---	---

	<p>Votla plastika</p>	<ul style="list-style-type: none"> • razlikujejo pojma polna in votla plastika • usvojijo pojme: keramično modeliranje, keramika, keramično kiparstvo • spoznajo keramiko kot votlo plastiko • ločijo pojma umetniška keramika in industrijska keramika • spoznajo ljudsko keramiko (lončarstvo) kot umetno obrt • opredelijo vrteno in modelirano keramiko • spoznajo različne postopke oblikovanja modelirane keramike • spoznajo pojme uporabna umetnost, umetna obrt in industrijsko oblikovanje • utemeljijo estetsko vrednost uporabnih izdelkov (umetnost in kič) 	<ul style="list-style-type: none"> • z različnimi postopki modelirane keramike oblikujejo votlo plastiko 	<ul style="list-style-type: none"> • privzgajajo čut za estetsko obliko samostojno oblikovanega predmeta • se navajajo na oblikovanje izvirnih oblik po svojih zamislih z različnimi postopki modelirane keramike • razvijajo pravičen odnos do slovenske kulturne dediščine • privzgajajo kritičen odnos do umetnosti kot oblike človekove ustvarjalnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • tehnika in tehnologija • kemija • fizika • zgodovina • geografija 	<p>ločijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • polna plastika • votla plastika • keramično modeliranje • keramika • keramično kiparstvo • umetniška keramika • industrijska keramika • ljudska keramika (lončarstvo) • uporabna umetnost • umetna obrt • industrijsko oblikovanje • kič • navadna, črna keramika • vrtena keramika • modelirana keramika • terakota • glinena barva (angoba) • barvni pigment • glazura
--	-----------------------	---	---	--	---	---

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">PROSTORSKO OBLIKOVANJE</p>	<p>Arhitekturni prostor in materiali</p>	<ul style="list-style-type: none"> • utemeljijo funkcijo lupine pri oblikovanju prostorske tvorbe • ugotovijo pomen ogrodja (konstrukcije) in trdnost materialov za stabilnost stavbe • spoznajo možnosti načrtovanja raznolikih uporabnih (funkcionalnih) prostorov iz sodobnih materialov • ugotovijo posebnosti oblikovanja stavbe glede na njen namen • spoznajo značilnosti sestavnih delov stavbe in učinek različnih materialov na njihovi površini • utemeljijo primerčnost oblik stavb in materialov glede na značilnost okolja 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo prostorske tvorbe iz naravnih ali odpadnih materialov 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo občutek za likovno oblikovani arhitekturni prostor • razvijajo smisel za ravnovesje v masi in skladnosti materialov ter njihovih barv in površin • razvijajo možnost oblikovanja svojih idej v kompozicijskem urejanju prostorov in njihovih delov • privzgapajajo pravilen odnos do slovenske arhitekturne dediščine 	<ul style="list-style-type: none"> • geografija • matematika • tehnika in tehnologija • fizika • kemija • zgodovina 	<p>naštejejo posebnosti pojmov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • arhitekturna umetnost • lupina • podnožje stavbe • fasadna lupina • streha • pročelje • gradbeni material • učinek materiala • uporabnost prostora • kulturna dediščina
---	--	--	--	--	---	--

3.3.3 Deveti razred

LIK. POD.	LIKOVNI PROBLEMI	CILJI REŠEVANJA LIKOVNIH PROBLEMOV			MEDPREDMETNE POVEZAVE	STANDARDI ZNANJA
		USVAJANJE LIKOVNIH POJMOV	LIKOVNO IZRAŽANJE	PRIVZGAJANJE DOŽIVLJAJSKIH NARAVNANOSTI		
RISANJE	Perspektivno risanje	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usvojijo pojme: optična prevara, navidezna skrajšava, gledišče, očišče, obzornica (horizont), kot gledanja, bežišče • spoznajo pravila risanja prostora in predmetov (tridimenzionalnih razsežnosti) na ploskvi (risalni površini) • ločijo posebnosti linearne perspektive (perspektiva z enim očiščem – centralna perspektiva, perspektiva z dvema in perspektiva z več bežišči, ptičja in žabja perspektiva) • spoznajo pravila risanja okroglih predmetov • se seznanijo z načini prikazovanja prostora in predmetov v preteklosti 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rišejo predmete po pravilih perspektivnega risanja • narišejo motiv po opazovanju in upoštevajo zakonitosti perspektivnega risanja 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razvijajo zmožnost za razumevanje pravil prikazovanja navideznega prostora • krepijo čut odgovornosti za sprejemanje posredovanih pravil • se navajajo na vztrajnost pri opazovanju in odmerjanju navidezni skrajšav 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • fizika • zgodovina 	<p>Likovne pojme opišejo in likovno izrazijo</p> <p>Učenci:</p> <p>opredelijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • optična prevara • navidezna skrajšava • perspektivno risanje • kot gledanja • gledišče • obzorje – horizont • bežišče • očišče • linearna perspektiva • perspektiva z enim očiščem • perspektiva z dvema bežiščema • perspektiva z več bežišči • ptičja, žabja perspektiva • perspektivne deformacije okroglih predmetov

	Sorazmerje (proporc)	<ul style="list-style-type: none"> • si utrdijo pojme: razmerje (proporc), sorazmerje, nesorazmerje (disproporc), viziranje • si poglobijo principe risanja razmerij na predmetu in med več predmeti • spoznajo pravila določanja razmerij človeškega telesa • se seznanijo z načini odmerjanja velikosti delov človeškega telesa v preteklosti in danes 	<ul style="list-style-type: none"> • narišejo oblečeno sedečo figuro v prostoru z upoštevanjem proporcev • narišejo sedečo figuro s spreminjanjem proporcev 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo občutek za določanje razmerij na predmetih in človeškem telesu • razvijajo zmožnost risanja figur po svojih zamislih • privzgapajo samozaupanje pri individualnem izvajanju likovne naloge 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • fizika • geografija • zgodovina 	<p>razložijo principe pojmov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sorazmerje (proporc) • nesorazmerje (disproporc) • vizirka (viziranje) • kanon (splošno merilo) • simetrala • realistična podoba • idealizirana podoba
SLIKANJE	Zračna perspektiva	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo način prikazovanja prostora na ploskvi s spreminjanjem moči barve • ob opazovanju narave pojasnijo učinek barv in nadrobnosti na bližnjih in oddaljenih predmetih • pojasnijo vzrok postopnega izgubljanja moči barv na oddaljujočih se predmetih • pojasnijo pojav zračne perspektive na primerih umetniških del 	<ul style="list-style-type: none"> • naslikajo kompozicijo z odvzemanjem moči barve (dodajanje bele, črne, sive ali modre barve) 	<ul style="list-style-type: none"> • bogatijo opazovalne zmožnosti • ostrijo občutek za postopno spreminjanje moči posameznih barv • razvijajo senzibilnost za barvne kvalitete 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • fizika • glasbena vzgoja • zgodovina 	<p>razložijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • moč barve • čistost barve • kakovost barve • zračna perspektiva • slikarski prostor • prostorski ključ
	Prostorsko učinkovanje čistih barv	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo način upodobitve prostora s pomočjo čutne prevare (iluzije) • opredelijo lastnosti toplih in hladnih barv • opišejo pojav navideznega oddaljevanja in približevanja barv • na reprodukcijah umetniških del pojasnijo pojav fiziološkega in psihološkega dožemanja barv 	<ul style="list-style-type: none"> • naslikajo kompozicijo po načelih barvne prespektive 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo zmožnost za razumevanje različnih načinov prikazovanja prostora z barvo na ploskvi • krepijo občutljivost za barvne odnose • se navajajo na opazovanje barvnih pojavov v naravi 	<ul style="list-style-type: none"> • fizika • zgodovina • matematika • glasbena vzgoja • biologija 	<p>predstavijo posebnosti pojmov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • optično približevanje in oddaljevanje barv (iluzija) • tople barve • hladne barve • moč barve • učinek barve (fiziološki, psihološki) • barvna perspektiva

<p>Modelacija (tonsko slikanje)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • usvojijo pojem slikarski volumen in tonsko slikanje (modelacija) • pojasnijo razliko med ploskovito barvno površino in barvno površino s tonskim stopnjevanjem barve • opišejo prikaz tridimenzionalne oblike s pomočjo svetlostnih razlik ene barve • doumejo prikaz globine prostora na ploskvi s tonskim načinom slikanja • ob opazovanju predmetov razložijo njihovo osvetljenost (lastna in vržena senca) • na reprodukcijah umetniških del obrazložijo, kako slikar s stopnjevanjem barve od svetlega do temnega tona ustvarja iluzijo zaobljenosti predmetov ali prostora 	<ul style="list-style-type: none"> • s tonskim slikanjem prikažejo plastičnost predmetov in globino prostora 	<ul style="list-style-type: none"> • se navajajo na dosledno opazovanje predmetov v okolju • razvijajo občutek za ustvarjanje slikarskega volumna • razvijajo samozaupanje pri samostojnem oblikovanju kompozicije 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • glasbena vzgoja • zgodovina 	<p>razložijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prvotna (lokalna) barva • ploskovita barvna površina • svetlitev barve • temnitev barve • tonska vrednost barve • osvetljeni in osenčeni deli predmeta • slikarski volumen • tonsko slikanje (modelacija) • chiaro-scuro • iluzija zaobljenosti • lastna senca • vržena senca
<p>Modulacija (koloristično slikanje)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • si utrdijo pojme: svetla, temna barva, topla, hladna barva, moč barve, tonsko slikanje • spoznajo način prikazovanja tretje dimenzije na ploskvi s pomočjo tople in hladne barve ter svetle in temne barve • usvojijo pojme: kolorizem, koloristično slikanje (modulacija) • analizirajo koloristični način slikanja ob umetniških delih 	<ul style="list-style-type: none"> • naslikajo kompozicijo tako, da tridimenzionalnost oblike poudarijo s pomočjo toplih in hladnih barv 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo zmožnost samostojnega določanja toplih in hladnih barv za osvetljene in osenčene dele predmetov • krepijo zmožnost prikaza tretje dimenzije na ploskvi • razvijajo vztrajnost pri poslikavanju površin 	<ul style="list-style-type: none"> • slovenščina • glasbena vzgoja • matematika • zgodovina 	<p>razčlenijo pojme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • temna, svetla barva • topla, hladna barva • kolorizem • koloristično slikanje (modulacija)

KIPARSTVO	Kiparski prostor	<ul style="list-style-type: none"> • opredelijo kiparske pojme: masa, oblika (forma), površina, proporc • pojasnijo otipljiv kiparski prostor (kiparski volumen) in prostor (praznino), ki obdaja kiparski volumen (interier, eksterier) • na primerih umetniških del (obhodnih kipih in reliefih) – figuralnih in nefiguralnih – ugotovijo povezanost kiparskega in zunanjega prostora • analizirajo posebno vrsto kiparskih del – gibljive kipe (mobile) 	<ul style="list-style-type: none"> • z upoštevanjem povezanosti kiparskega in zunanjega prostora izrazijo svoje zamisli 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo prostorsko predstavljenost • krepijo zavest o pomembnosti povezave kiparskega in zunanjega prostora • se navajajo na estetsko oblikovanje in vrednotenje figuralnih in nefiguralnih kiparskih oblik 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • fizika • zgodovina 	naštejejo posebnosti pojmov: <ul style="list-style-type: none"> • masa • oblika (forma) • proporc • kiparski prostor • zunanji prostor • povezanost kiparskega in zunanjega prostora • gibljivi kipi (mobili)
PROSTORSKO OBLIKOVANJE	Načrtovanje in oblikovanje stavb, notranjih prostorov in opreme	<ul style="list-style-type: none"> • analizirajo ureditev skupnega okolja (okolje, oblika in velikost zgradb glede na stavbno okolico, namembnost stavb, novogradnje in prenove, varovanje stavbne dediščine – kulturni spomeniki) • opredelijo osnovne naloge arhitekta kot načrtovalca stavb (uporabnost, konstrukcijska stabilnost, oblika stavbe, materiali) • analizirajo posebnosti načrtovanja notranjih prostorov (oblika prostorov, velikostna razmerja notranjih prostorov – uporabnost, skladnost, namembnost prostorov, svetlost, zračnost, temperatura prostorov) 	<ul style="list-style-type: none"> • z različnimi materiali oblikujejo prostorske tvorbe s poudarkom na obliki in konstrukcijski stabilnosti • načrtujejo preureditev ožjega bivalnega prostora 	<ul style="list-style-type: none"> • privzgapajo čut za funkcionalno in estetsko obliko zgradb • se navajajo na oblikovanje skladnih in uporabnih oblik notranjih prostorov po svoji zamisli • razvijajo pravilen odnos do varovanja slovenske kulturne dediščine • privzgapajo zavest o uporabi zdravih, naravnih gradbenih materialov 	<ul style="list-style-type: none"> • matematika • kemija • fizika • zgodovina • geografija 	utemeljijo posebnosti pojmov: <ul style="list-style-type: none"> • načrtovalec • uporabnost zgradbe • konstrukcijska stabilnost • oblika zgradbe • stavbna dediščina • kulturni spomeniki (premični in nepremični) • oblikovalec prostorov in notranje opreme

GRAFIKA	<p>Umetniška grafika in grafično oblikovanje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • si utrdijo pojma: umetniška in industrijska (uporabna) grafika • pojasnijo pomen učinkovitosti, hitrega posredovanja podatkov in estetskega oblikovanja uporabne grafike • si razložijo umetniško grafično dejavnost: osnutek, risba, matrica, odtis, izvorni grafični list, reprodukcija, avtoriziranje • razlikujejo vrste tiska in njihove osnovne tehnike umetniške grafike: visoki tisk, ploski tisk, globoki tisk, sitotisk • pojasnijo značilnosti male grafike (exlibris) 	<ul style="list-style-type: none"> • izdelajo malo grafiko v poljubni grafični tehniki 	<ul style="list-style-type: none"> • privzgamajo pravilen odnos do vrednosti umetniške grafike • razvijajo estetski čut ob izvorno oblikovanih primerih uporabne grafike • ob oblikovanju male grafike razvijajo zmožnost oblikovanja izvirnih, svojih idej 	<ul style="list-style-type: none"> • slovenščina • fizika • kemija • zgodovina 	<p>naštejejo posebnosti pojmov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umetniška grafika • umetniški grafik • grafična dejavnost • industrijska (uporabna) grafika • grafični oblikovalec • vrste tiskov • mala grafika • exlibris
----------------	--	---	---	--	--	--

3.3.4 Temeljni in minimalni standardi znanja

Likovne pojme zapisane v zadnjem stolpcu razpredelnice učenci usvojijo tako, da jih opišejo in uporabijo v svojih likovnih delih pri neposrednem likovnem izražanju. To so minimalni in hkrati tudi temeljni standardi znanja, saj pri njihovem usvajanju ni poudarjeno širjenje, temveč poglobljanje njihove vsebine.

3.3.5 Specialnodidaktična priporočila za tretje vzgojno-izobraževalno obdobje

Priporočila za likovno dejavnost učencev v času uravnoveženega spontanega in zavestnega dela

V starosti od enajst do petnajst let se učenci likovno izražajo na temelju trdnejših, jasno preiščenih kriterijev, ki so si jih pridobili vizualno in z abstrakcijo. To je čas upodobitev. Spontano likovno izražanje usiha, učenci preidejo k zavestnejšemu reševanju likovnih problemov z materialnim, perceptivnim pristopom. Likovno izražanje postane namerno, cilj je že likovni. Še posebno starejši učenci uživajo v zavestnem upodabljanju predmetov, ki so po vizualni plati najbližje videzu. Obvladajo empirični vidni svet in ga razumejo praktično. Pri likovnem izražanju razumsko obvladajo čustveno doživetje in vodijo svojo ustvarjalnost. Zato je učiteljeva naloga, da pozna in spremlja likovni razvoj posameznega učenca, njegovo spoznavanje in razumevanje likovnih problemov ter individualno izražanje. Posebno je pozoren na doživljanje in izražanje čustev ter učenčev socialni razvoj – njegov odnos z drugimi in na čustva, ki se pri tem porajajo, pa tudi na učenčevo zanimanje za likovne stvaritve in načine izražanja, odnos do predmetov – doživljanje lepega in razvijanje zmožnosti za ustvarjanje lepega.

Vsebina v učnih načrtih za likovno vzgojo je oblikovana in prilagojena posamezni starostni stopnji učencev, kar učitelj upošteva pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega procesa. Ob tem pa poskrbi, da so posamezni učni koraki čim bolj gibljivi (fleksibilni), da čim bolj predvidljivo omogočajo razvoj učenčeve likovne občutljivosti, ustvarjalnosti, estetskega in izvirnega izražanja, razvoj motoričnih spretnosti, pa tudi samostojnega pridobivanja znanja, zmožnosti opazovanja, pomnjenja, primerjanja, razumevanja, kritičnega vrednotenja, pozitivnega odnosa do dela, delovnih navad.

Vsebina programa likovne vzgoje v 7., 8. in 9. razredu je smiselna sinteza likovnih področij – risanja, slikanja, kiparstva, prostorskega oblikovanja, grafike – z likovnimi problemi.

V osnovnem programu učenci usvojijo spoznanja iz opredeljenih vsebin in ob ravnanju z materiali ter orodji razvijajo ročne spretnosti. Spoznanja in razumevanje temeljnih likovnih problemov ter njihovih zakonitosti v osnovnem programu pa ponuja učencem od 7. do 9. razreda, da dopolnjujejo spoznanja in razvijajo ročne spretnosti pri obveznem izbirnem predmetu – likovno snovanje.

Učitelj s posebnim posluhom neguje individualno izražanje posameznega učenca. Likovne naloge oblikuje smiselno in v povezavi z drugimi vzgojno-izobraževalnimi vsebinami. Prilagojene morajo biti individualnim potrebam učencev in zasnovane problemsko, kar omogoča vpeti pouk v medsebojno komunikacijo med učiteljem in učencem (interakcija). Izhodišče za izrazno delo je likovni problem, ki ga učitelj lahko zasnuje na podlagi spoznanih likovnih pojmov, likovne tehnike ali izbranega likovnega motiva. Likovna naloga tako izhaja iz likovnega problema.

Uspešnost izvajanja učnega procesa danes omogočajo sodobne oblike in metode dela. Zelo primerna je uporaba metode širjenja in elaboriranja likovnih senzibilnosti, pri kateri učitelj doseže večplastnost likovnih sporočil. Učenci širijo likovne komponente in vrednosti ter miselne elaboracije. Metodi estetske komunikacije in transponiranja ter alternative pa spodbujata izvirnost in lastno iskanje rešitev, pa tudi različne estetske doživljaje in različne estetske sodbe učencev.

V programu likovne vzgoje namenja učitelj posebno pozornost analizi okolja, ekološkim problemom in vizualnim komunikacijam. Posebno pozornost namenja tudi učenčevemu pravilnemu, odgovornemu in varnemu ravnanju z likovnimi materiali in orodji pri vseh likovnih področjih. Fotografije likovnih stvaritev smiselno in ustvarjalno vključuje kot ponazorilo (učilo) v posamezne korake učnega procesa. Za poglobljeno spoznavanje umetniških stvaritev in njihov neposreden stik pelje učitelj učence na ogled razstave v galerijo ali organizira pogovor z umetnikom (tudi v ateljeju).

Usvajanje likovnih pojmov

Usvajanje likovnih problemov od 7. do 9. razreda v osnovnem programu temelji na učiteljevi uspešni motivaciji učenca z metodo pogovora, demonstracije in opazovanja, posebno še z metodo širjenja in elaboriranja likovnih senzibilnosti, metodo transponiranja in alternative ter metodo estetske komunikacije. S temi metodami dosega, da učenci neprisiljeno bogatijo občutljivost za likovne elemente in njihove odnose, ob tem pa spodbuja njihovo izvirnost in lastno iskanje rešitev, spoznavanje posebnosti likovnih materialov in orodij, vizualnih komunikacij ter dojetje likovnih del umetnikov iz vseh umetnostnozgodovinskih obdobj, posebej še sodobne likovne umetnosti, njene namembnosti in posebnosti rešitev. Zavestno dojetje likovnih problemov omogoča učitelju, da učence ob sproščanju čustvenih in razumskih zmogljivosti navaja na kritično vrednotenje svojih likovnih del in del njihovih vrstnikov.

Likovno izražanje

Likovno izražanje je v osnovnem programu zavestna in ustvarjalna interpretacija doživetij učencev in uporaba temeljnih in obogatenih spoznanj likovnih problemov. Gre za svobodno in zavestno interpretacijo z likovnimi znaki oblikovanih misli ob pomoči raznolikih likovnih materialov in orodij. Učitelj aktivno spodbuja in usmerja učence, da samostojno, samosvoje likovno izrazijo svoje misli ter da pri tem ostajajo svojski in prepoznavni. S pravilnim vodenjem delovnih postopkov razvija tudi gibalno spretnost in občutljivost. Spodbuja tudi samostojno vključevanje učenčevih likovnih zmožnosti v izvirno reševanje likovnih problemov.

Privzganje doživljajskih naravnosti

Predstavlja skladno in celostno ponotranjenje pridobljenega in usvojenega, ki se pri učencu na zunaj kaže kot odnos do lastnega dela, dela sošolcev, dela umetnikov, kot spoštljiv odnos do naravnega, kulturnega in socialnega okolja ter čustvenega odnosa do narave. Kaže se tudi kot učenčeva izvirnost, domiselnost, samostojnost pri izpeljevanju likovnih nalog, zmožnost ravnanja, presojanja in vključevanje čustvenih funkcij. Zato je zelo pomembno, kako učitelj spodbuja učence k likovni dejavnosti in kako namenja pozornost individualni izraznosti učenca glede na starostno stopnjo in razvoj čutov, zainteresiranosti za likovno izražanje ter razvoju ustvarjalnosti.

Medpredmetne povezave

Pri načrtovanju likovnih nalog za učence išče učitelj smiselne povezave z drugimi predmetnimi področji, in sicer tako, da učenec omogoči rešiti likovno nalogo ustvarjalno, samosvoje likovno, primerno njihovim psihofizičnim zmožnostim in individualnemu izražanju.

Izhodišča za izvedbo povezave predmeta likovna vzgoja z drugimi predmetnimi področji lahko učitelj poišče v likovnem področju, likovni tehniki, likovnem motivu ali likovnih pojmov. Možnosti povezovanja so v predmetih: glasbena vzgoja, slovenščina, matematika, športna vzgoja, zgodovina, geografija, fizika, kemija, tehnika in tehnologija.

Časovni okvir

V tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju osnovne šole sta za predmet likovna vzgoja za izvajanje osnovnega programa po novem predmetniku namenjeni samo 102 uri – po ena ura na teden v vsakem razredu. Priporočamo blok uro na 14 dni.

V okviru razpoložljivih ur likovne vzgoje v posameznem razredu mora učitelj realizirati načrtovano vsebino oziroma predvidene likovne probleme. Smiselno izmenično realizira likovna področja in vsakemu likovnemu področju nameni približno enako število ur.

V 30 % razpoložljivih ur programa likovne vzgoje je treba pri izvedbeno zahtevnejših nalogah iz kiparstva, grafike in prostorskega oblikovanja strnjeno deliti učence v dve skupini, in sicer v skladu z normativi, ki veljajo za delitev v skupine.

Vrednotenje učenčevih izdelkov in zapis dosežkov

Likovno vrednotenje je določanje vrednosti opravljenega učenčevega dela v učni uri, in sicer glede na njegovo prizadevnost pri uresničevanju ciljev pri usvajanju likovnih pojmov, likovnem izražanju ter privzgajanju doživljajskih naravnosti. Cilj vrednotenja ni samo ocena izdelka, temveč tudi ocena učenčevega dela, ki temelji na napredovanju v celotnem učnem procesu. Zato mora učitelj vrednotiti učenčevo dejavnost v celotnem učnem procesu. Tak način vrednotenja učenčevega dosežka (njegovo delo in napredek) obsega dosežke na afektivnem, psihomotoričnem in kognitivnem področju.

Po vsaki končani likovni nalogi vrednoti učitelj z učenci, in sicer ob razstavljenih, dokončanih in nedokončanih likovnih izdelkih, dosežene cilje po izoblikovanih kriterijih, ki izhajajo iz likovne naloge. Objektivne kritike morajo biti smernice za nadaljnje delo. Krepiti morajo učenčevo emocionalno, moralno, motivacijsko, estetsko in intelektualno komponento.